

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére

Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1053 Budapest, Reáltanoda utca 9. III. em.10.

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Hazajáró Honismereti és Turista Egylet megalakulása

Bringatúra

EKE tábor

Meghívó a Hazajáró Honismereti és Turista Egylet rendhagyó zászlóbontó gyűlésére, avagy felkérés keringőre

„Nem tudom én, hogy ez az asztal, ez a pohár önmagában micsoda, hanem kivetem rá az én értelmi hálómát s befogadom általános meghatározásaiba. A létnek s azt mondom: valami, ami ilyen meg amolyan, ami így viselkedik, úgy hat, így törik, úgy változik; beállítom azt az irracionális valóságot az én értelmi meghatározásaim közé s azokon alakítom ki róla a lényeg, a természet, az állag, sajátság, hatás, okság meghatározásait; de az asztal s az a pohár végre is önmagában irracionális, megközelíthetetlen valóság.” (Prohászka Ottokár)

Amikor Kenyeres Oszti barátom (MKE rendes tag) meghívott a Hazajáró filmes csoport turista egyesületének a csobánkai Prohászka Ottokár Élet Házánál tartandó zászlóbontó ünnepségére, bár igyekeztem figyelmesen elolvasni az Egylet céljait, – melyek szinte teljesen azonosak a Magyarországi Kárpát Egyesület céljaival – igazából én sem tudtam, hogy a Hazajáró Honismereti és Turista Egylet önmagában „micsoda” lehet. Csak reméltem, hogy nem egy „irracionális megközelíthetetlen valóság”.

Az egykori hadiárva házban Bőjte Csaba ferences szerzetes vezetésével a Dévai Szent Ferenc Alapítvány jelenleg ismét gyermekotthont működtet.

MEGHÍVÓ

A Hazajáró Honismereti és Turista Egylet ezúton meghívja Önt a **2015. július 25. szombat és 26. vasárnap** tartandó **rendhagyó zászlóbontó gyűlésre.**

A rendezvény helyszíne: Prohászka Ottokár Élet Háza
2014 Csobánka, Fő út 44.

Kérjük, hogy részvételi szándékát a résztvevők számának megjelölésével írásban juttassa el hozzánk: info@hazajarogylet.hu
További információk: 00 36 20 284 6980

PROGRAMUNK

2015. JÚLIUS 25. SZOMBAT

Érkezés	14:00 órától
Hazajáró túra	16:00
Vacsora és zenés rendezvény	20:00

2015. JÚLIUS 26. VASÁRNAP

Reggeli	08:00-09:30
Hivatalos zászlóbontó rendezvény	10:00
Felszólalók és az Egylet bemutatása: Moys Zoltán, Kenyeres Oszkár, Jakab Sándor és dr. Thuma Róbert	
Egyesületi tagfelvétel	11:30-tól folyamatosan
Sajtótájékoztató	11:30-12:30
Ebéd	12:30-14:00
Ökumenikus istentisztelet	15:00
Megtartja: Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes	
Elköszönés és távozás:	16:30

A részletes programokról a későbbiekben pontos tájékoztatást fogunk küldeni az Ön által megadott email-címre.

elindulni, hazatérni...

Gyorsan közelgett a találkozó ideje s dús kalásszal jött a sárguló nyár (Juhász Gyula után kissé szabaddon...). Némi szorongással néztem az ünnepség elé. A stáb tagjait ismerem ugyan, de ők el lesznek foglalva a vendégeikkel és én a várhatóan nagy tömegben egyedül leszek. Tétlenkedve lóg majd a kezem és a lábam.

Nem szeretek egyedül lenni

A gyermekotthonhoz korán érkeztem. Nem szabad korán érkezni, erre tanít Saint-Exupéry kis rókjája, ezért tettem még egy kis sétát az Oszoly sziklák felé. Szememmel végigsimogattam a jól ismert mészköfalakat, majd a látvánnyal betelten, „illendően” egy kicsit késve visszatértem a házhoz. Már sok meghívott vendég álldogált és beszélgetett az udvaron. Amerre csak néztem, ismerős arcok: Popovics Béci és Szemák Misi Munkácsról, Ratiu Krisztián mindenki fölé magasodó alakja Nagybányáról és a lupényi (Zsíl-völgye) barátaim Orosz Gergely (Hajrá Fradit!) és Benedekfi Dávid. Ott állt Felvidékről a Hazajáró tátrai filmjeiből megismert Scheirich Laci bácsi is, aki közel negyven éven át megfigyelő csillagászként dolgozott a Lomnici-csúcson. (Amikor nem működött a felvonó, gyalog járt fel 2600 méteren lévő munkahelyére. Szabadidejében a zergéket tanulmányozta, hegyet mászott, természet-örkődött és mindezeket végzi ma is.) A sokaságban felismertem a Hazajáró délvidéki kalauzát Faragó Zoltánt is, akivel tavasszal több levelet váltottam, de még nem sikerült személyesen találkozunk. És persze hamar befutottak Moys Zoli és a Hazajáró tévéstáb többi tagja is. A tömegmagányosság-félelmem pillanatok alatt szertefoszlott.

Mikor Popovics Béccel a viszontlátás örömétől még az egekben röpködtünk, egy MKE tagtársamat láttam elrobogni a közelünkben, aki kis idő után ugyanolyan iramban száguldott a másik irányba. Amikor már sokadszor robgott el előttünk, gondoltam megszólítom, ne röpködjön tovább. Ő volt ugyanis Méhes Laci, aki nagy örömmel üdvözölt; végre ő is ismerősbe botlott. Bemutattam Bécieknek és persze, hogy az ungvári Méhecske és a munkácsi barátaim a rendezvény egész idejére elválaszthatatlanok lettek egymástól. Méhecske mögött hetven év és millió történet van. Volt – mindig van! – miről mesélnie...

Hazajáró Honismereti és Turista Egylet

Az Egylet honlapján (www.hazajaroegylet.hu) ez olvasható:

„A Hazajáró Honismereti és Turista Egylet 2015. április 3-án alakult meg Budapesten. Az egyesület kezdeményezői a Duna TV „Hazajáró” c. honismereti és turisztikai műsorának rajongói voltak, akik úgy érezték, hogy a műsor körül kialakult „baráti kör” az évek során mozgalommá nőtte ki magát, amelyet szervezett formába öntve kívánnak tovább működtetni. A civil szervezet tagságát a nézők mellett a műsor készítői, külhoni szereplői, honismereti vezetői, szállásadói és az elszakított területeken élő helyi magyar közösségek lelki, szellemi vezetői alkotják.

Az alapítók: Erdélyi Rudolf, Farkas Zoltán, dr. Gyimesi Kende, Jakab Sándor, Kenyeres Oszkár (MKE), Molnár Roland, Moys Zoltán (MKE), Schödl Dávid (MKE), dr. Thuma Róbert, dr. Tihanyi István, Vándor Attila.”

Az Egylet magasztos célokban és konkrét feladatokban fogalmazta meg önmagát. Mint már említettem, a céljaik hasonlóak, mint a Magyarországi Kárpát Egyesületnek. A célok meghatározásából egy gondolatot kiemelnék, mint krónikás, mert felettebb kedves nekem:

„Az Egylet célja továbbá történelmi hazánk szépségeinek és emberi erényeinek felmutatásával, a test, a szellem és a lélek építésével a hamis illúziók világában élő embereket visszavezetni az alapvető, örök értékekhez, az égi törvényekhez.”

A rendezvény helyszíne: Prohászka Ottokár Élet Háza, Csobánka

Lehet, hogy egy kissé el fogok kanyarodni az Egylet aktuális krónikájától, de talán a szellemiségétől nem, ha egy kicsit kiterek Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök személyére és az általa 1918-ban alapított hadiárva házra.

Prohászka Ottokárról, az épület névadójáról keveset tudunk. „Oly korban élt e földön” – Magyarországon – mikor bűn volt katolikusnak lenni. „A liberalizmus szökőárjával jöttek ők, az új honfoglalók és elleptek mindent, az utcákat, tereket, az álmokat, a csendet...”. Támadták, ahol csak tudták. Pedig alapos felkészültséggel, tudással – hiszen Rómában tanult a

Collegium Romanum falai között, a Collegium Germanicum – Hungaricum Akadémián: később filozófia – bölcséleti tudományok és teológia doktora lett – az egyháza modernizálásán és szocializálásán fáradozott. Alaposan tanulmányozta többek között Karl Marx műveit, rámutatva erőnyeire, hibáira, tévedéseire. Nagy hatással volt rá Friedrich Nietzsche filozófiája és költészete is annak ellenére, hogy Nietzsche nem volt vallásos. Prohászka a saját korában nem tudott betörni Magyarországra „az új idők új dalaival”. Érdekes, hogy hiába „döngetett kaput, s falat”, mint a Nietzsche költészetének hatása alatt álló Ady Endre, mégis épp Ady támadta keményen az 1903-ban Nagyváradra látogató Prohászkat. Ady akkor Nagyváradon a polgári radikális Nagyvárad-i Napló munkatársa volt.

„Nem fogunk a Vészi Józsefek hibájába esni, s nem fogjuk kivételes nagy embernek deklarálni Prohászka Ottokárt csak azért, mert merészebbnek s intellektusban gazdagabbnak látszik, mint a többi fegyverese az ecclesia militansnak”

Ady kirohanása, bár ellenséges, felér egy dicsérettel...

Schütz Antal, „Prohászka, mint akadémikus” című, 1934. évi értekezésében így ír róla:

„Prohászka nem „tudós” a szó szaktudományos és megszokott értelmében, hanem inkább látó és látatkozó, mint annyi géniusz: Platón, (Szt.) Ágoston, Dante, Pascal és Goethe.”

Írói termékenységét Jókai Móréhoz hasonlítják. A különbség annyi, hogy míg Jókai szépprózát írt szép úri kisasszonyoknak, addig Prohászka filozófiai, teológiai írásokkal örvendeztette meg híveit, vagy bosszantotta a tudós, teológus társadalmat, a kor farizeusait.

Több művét, pl. az akadémiai székfoglalóját „Az intellektualizmus túlhajtásai”-t, amiből pl. a bevezető idézet is származik, a saját egyháza (az Index Kongregáció – X. Pius pápa) a tiltott könyvek listájára, indexre tette (1911), amit fél évszázaddal később a következő katolikus egyházfő, VI. Pál pápa oldott csak fel. Nagy emberek sorsa: „felment majd az utókor!” Még jó, hogy a XX. század elejére a máglyára küldés kiment már a divatból! (A katolikus egyház ilyesfajta megújítására tett kísérletét Girolamo Savanarola

– Amerika felfedezésének idején – nem úszta meg ennyire „szárazon”.)

Prohászka Ottokár 1915-ben tett felhívására három évvel később a csobánkai Margitligeten az egykori Martin idegszánatórium épületének felújításával jött létre az első magyarországi hadiárva ház. Egyszerre hatvan-nyolcvan kisleány nevelkedett az általa alapított Szociális Missziótársulat otthonában, a társulat nővéreinek otalma alatt. Ha tehetta a püspök úr, rengeteg időt töltött – ahogy ő nevezte az otthonban élő gyerekeket – a „nefelejcskék” között. A hadiárvaházat Prohászka Ottokár hatvanadik születésnapján (1918. október 10-én) nyitották meg.

Prohászka Ottokár Élet Háza, Csobánka
(fotó: internet)

De mi közünk van nekünk, turistáknak Prohászka Ottokárhoz? – kérdezheti esetleg egy kicsit bosszankodva a Kárpáti Lapok kedves Olvasója.

A korabeli Magyar Turista Szövetség (1913.) két legmeghatározóbb egyesülete a Magyarországi Kárpát Egyesület (MKE) és a Magyar Turista Egyesület (MTE) voltak. Egy országos szervezeten belül közös céljuk és munkájuk testvéri szövetséget alkotott. Prohászka Ottokár haláláig tagja volt az utóbbinak. Huszonkét évig tanított az esztergomi katolikus szeminariumban. Ez idő tájt fáradhatatlanul járta a Gerecse, a Pilis és a Börzsöny ösvényeit. Kedvenc helyei voltak: Margitliget és Csobánka, Pilisszentkereszt, Pilistető, Dobogókő, Visegrád. Különösen szerette a Dél-Börzsöny tájait. Kóspallag, Zebegény, Szob, az Ipoly torkolata és legfőképp Márianosztra vonzotta. Rendszeresen publikált a Turisták Lapjában. Fennkölt írásait olvasgatva az olvasó méter magasan

röpködhetett a föld felett. A száraz útleírásokat megvetette. Az MTE 50. jubileumi évfordulójára könyv alakban megjelenő Turisták Lapjában Blasovszky Miklós hosszasan emlékezik róla. Többek között ezt írja a püspök úrról:

„A természet szeretetét Prohászka a magyar Felvidékről hozta magával, ahol legfogékonyabb tanulóveit töltötte, a Vág és a Nyitra völgyéből.”

E kis kitérő után folytassuk a Hazajáró Egylet zászlóbontó ünnepségének krónikáját!

Az örömteli találkozások, regisztráció, a szállások elfoglalása és néhány pohár sör után Kenyeres Oszkár vezetésével elindult az egyre népeesebb társaság a csodálatos alpesi település, Csobánka fölé magasodó Oszoly-csúcsra, közismertebb nevén az Oszoly-tetőre. Számomra nagy öröm volt, hogy Szendrő Szabolcs neves hegymászó társaságában bandukolhattam az emberár közepette fel a csúcsra. Szabolcsot 35 évvel ezelőtt ismertem meg és sokat mástunk az Oszoly sziklafalain és a Magas-Tátrában.

Felérve a csúcsra, a fából épült kettős kereszt tövében felvidékiek, kárpátaljaiak, székelyek, csángóföldiek, zsil-völgyiek, délvidékiek és a csonka magyarországi magyarok, közösen énekeltük el a magyar és a székely Himnuszt.

Jakab Sándor

2015. július 26. vasárnap

Az Egylet zászlóbontó eseménye Bartha József református lelkész, egyben a Wass Albert Alapítvány elnökének áldásával indult. A számos felszólaló sok, szívhez szóló beszéde közül úgy érzem, hogy Jakab Sándor (Ipolyság – Szlovákia) mondta ki legvilágosabban az egylet küldetését meghatározó definíciót.

„Úgy gondolom, hogy a Hazajárónak nem csak az a célja, hogy megmutassa az anyaországiaknak, hogy milyen gyönyörű helyek vannak Délvidéken vagy mondjuk Kárpátalján, s megismertetni ezeket az anyaországi magyarokkal, hanem úgy gondolom, hogy az is egy fontos cél, hogy megismertessük a felvidékieket a kárpátaljaiakkal, vagy a délvidékieket a székelyföldiekkel, és én azt tapasztalom, hogy a kárpát-medencei magyarságban óriási potenciál van. Egy dolgunk van, ezt a potenciált kell kiaknázni.

Tehát megcsinálni azt, amit itt a hétvégén sikerült kicsiben megcsinálni, amikor leültünk egy asztalhoz, és egy asztalnál ült tíz ember, abból két kárpátaljai, három délvidéki, három székelyföldi, két felvidéki akkor, ha ezt meg tudjuk csinálni nagyban, akkor úgy gondolom, hogy a Hazajárónak a küldetése beteljesedett.

Nem csak az a fontos, hogy Hazajáróként járjuk be ezeket a helyeket, hanem hazavárók is legyenek. Tehát ha lesz hazavárás is a hazajárás mellett, akkor az Egylet működni fog – bízunk benne, hogy a jövőben ez sikerrel fog működni, és magyar a magyarhoz közelebb fog kerülni.”

Az ünnepség a felszólalók és az Egylet bemutatásával, majd egy tölgyfacsemete elültetéssel folytatódott.

A két napos rendezvény Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes zászlószentelő ökumenikus istentiszteletével záródott.

Ha én az én „értelmi hálómba” bepötyögök néhány betűt: „D É V A”, melyek egyvé válvá, egy helységnevet takarnak: kidobja magos Déva várát, melyet valaha e tájon „tizenkét kőműves épített s az tizenharmadik Kelemen kőműves”... De kidobja egy missziós szervezet nevét is, a Dévai Szent Ferenc Alapítványt, melyet Bőjte Csaba álmódott meg és lehelt bele életet. Csaba testvér nevét is alig hiszem, hogy van, ki ne ismerné. A mi „vedd meg, dobd el” világunkban, ahol ott ártunk embertársainknak „karddal, lándzsával, baloskával,

péklapáttal, szablyával, vassal, vérrel, venceslővel”, ahol tudunk, csak nagyon kevesen vannak azok, akik mások megsegítésére teszik fel egész életüket. Ilyen Csaba testvér: egyaránt ismerik a nevét Romániában, Magyarországon és szerzte a nagyvilágban. Tudtommal 49 gyermekotthona van már és legalább 4500–5000 gyermekről gondoskodik. Magyarországon az első ilyen létesítménye a csobánkai Prohászka Ottokár Élet Háza volt. Erdő Péter bíboros kérte fel őt, hogy az Erdélyben működő anyaotthon mintájára hozzon létre egy magyarországi életmentő missziós házat. Amikor szabadságjogokra hivatkozva Magyarországon évente egy nagyvárosnyi kisbaba lesz az abortusz áldozata, ideje van már, nagyon is ideje az életmentésnek, az Életnek is házat építeni! Ady Endrét azért szeretem nagyon (ha szabad szubjektív véleményemnek hangot adnom), mert számos gyengesége ellenére pontosan telibe találta a lényeket:

„Mert Ő mégis legjobb kísértet.
S mert szörnyűséges, lehetetlen,
Hogy senkié vagy emberé
Az Élet, az Élet, az Élet.”

Bőjte Csaba

Nagy megtiszteltetés, hogy a Magyar Örökségdíjjal kitüntetett Bőjte Csaba elvállalta a zászlóbontó mise celebrálását, melyen a megkezdett munka nehézségeire hívta fel a figyelmünket, jó példát mutatva az ő missziós munkájával. Hirdette, hogy Isten segítségével minden lehetséges. A semmiből nőttek ki házai, az utcáról jöttek be szegény árva fiai, lányai.

Ebben a körben is néhány fiatalember gondolt egy nagyot: megalapítottak egy honismereti turista egyesületet – együletet, amely néhány évnyi kínlódás után, támogatottság hiányában, hamvába holt. Most jött egy újabb nemzedék, újabb remény, csodálatos elképzelés, gigantikus társadalmi munka.

Moys Zoltán a Hazajáró rendezője

Sokan, több százan mozdultunk meg. Én vagyok a 303. belépő tag, és jöttem utánam még sokan – a Magyarországi Kárpát Egyesületből is néhányan – a Hazajárók zászlóbontására. Zászlót az bont, aki csatába indul. Zászló alá pedig csak azok állnak, akiknek közös a céljuk.

Kőműves Kelemen

(A falba épített asszony balladája)

„Tizenkét kőműves összetanakodék,
Magos Déva várát hogy felépítenék.
Hogy felépítenék fél véka ezüstért,
Fél véka ezüstért, fél véka aranyér.

Magos Déva várhoz hozzá is kezdettek.
Amit raktak délig, leomlott estére,
Amit estig raktak, leomlott reggelre.”
(Magyar népballadák)

Azt a bizonyos várat valaha kőből építették. Vagy magától omlottak le falai, vagy az ellenség döntötte le. A most épülő várunk nemes célból épül, hittel a mi Istenünknek és Nemzetünknek. Remélem, hogy sem mindenféle szelek, sem emberi irigység, gonoszság nem dönti le soha.

Mályi József

Popovics Béla, Méhes László, Szemák Mihály
a kárpátaljai betyárok

Matl Péter a Vereckei Emlékmű megalkotója,
Scheirich Laci bácsi a lomnici csillagász (könyvei
jelentek meg a Magas-Tátráról),
Szemák Misi cserkészparancsnok Kárpátalján,
Popovics Béla helytörténész, a Feszty-körkép
rotunda...
Mályi József

Mályi József és Szendrő Szabolcs
35 év után ismét az Oszoly-tetőn

A zászlóbontó ünnepi rendezvény
népes hallgatóságának részlete

A zászlóbontó ünnepi rendezvény soraiban az MKE
képviselői:

Mályi József, Hompot Lídia, Galgóczy Csaba,
Méhes László, Doricsák Györgyi

A zászlóbontó ünnepi rendezvény soraiban az MKE
elnöke **Szőcs Ernő**

Öt nap a Kis-Fátrában

A történet 1988-ra nyúlik vissza. Heves megye képviseletében országos természetjáró versenyt nyertünk akkor diákjaimmal, a tárgyjutalmak mellé kaptunk egy kedvezményes 4 napos utat a Kis-Fátrába. De hiába volt a gondos túraúterv, a napokig tartó eső miatt jobbra várost néztünk és beszereztük azokat a holmikat, melyeket itthon akkor nem lehetett kapni. Idén a gyöngyösi Kékes Turista Egyesülethez csatlakozva tértem vissza e viszonylag kis területű, de annál több látnivalóban bővelkedő hegységbe.

Már nem emlékszem pontosan, egy helyi cég buszával indultunk. Az egyesületből Diák Tibor mellé ültettek, nyilván gondolták, hogy két útjelző vezető csak elbeszélget, s így is lett. Donovanly-t elhagyva azután eltörött valami vízcső, elfolyt a hűtővíz. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a motor leégése előtt le tudtunk parkolni és az is szerencse, hogy a gépkocsivezető korábban autószerelő volt és áthidalta a problémát. Az sem mellékes, hogy a közeli patakocskából fel tudtuk tölteni a tartályt.

Első utunk klasszikus, hiszen délután már nem lehet csúcstól támadni. Jánosik betyár állítólagos búvóhelyét, egy út közeli szurdokot jártunk be. Szállást Istvánkirályfalván (Stefanova) a „Chata vo Vyhnaně”-ben kaptunk, kényelmes 3 ágyas, fürdőszobás minden igényt kielégítő szobában. Péterrel, a buszvezetővel és Tiborral, az útjelző vezetővel szállásoltam.

A program lényegében a főgerinc végigjárását jelentette, ezt osztották fel 3 napra a túravezetők. Bőséges svédasztalos reggeli után (minden reggel hasonló jóban volt részünk) a Vratna Cleb felvonó állomástól 4 személyes kabinos felvonóval jutottunk fel a Nagy-Kriván alá. Hol van már az 1988-ban látott 2 üléses, nyitott sílift, amin az esőben, ködben utaztunk! Napsütéses, bár szeles időben úgy 40 perces sétával értük el a csúcstól – ahonnan 25 éve az orromig sem láttam a felhőben – pazar kilátás kárpótol. A csúcspotok elkészítését követően a főgerinc keleti oldalát követve szűk sziklaösvényen haladtunk. Még nem említettem, de az egyesületből a korosabbak jöttek ki a Fátrába így a Polodnovy gránon kétfelé vált a csoport, akik nem jöttek fel a Stoh (Kazal) csúcsra, alatta sétálhattak el. Ami leginkább megkapó a csúcsok látványa mellett, az a júliusi virágtenger, az egész

táj egy hatalmas sziklakert. Felismertem a szirti búzavirágot, a réti kardvirágot, a Szent László tárnicsot. Közeledő dörgés kíséretében tértünk haza és vacsora alatt leszakadt az ég. Ha ez fenn éri a Mátrához szokott társaságot...

Napos időre virradtunk. Vizes aszfalton, gyalog indultunk a túrára csak páran maradtak a szálláson, a nem megfelelő cipő miatt fáj a lábuk. A Horné Diery (Magas Lyukak ?) szurdok vízéseit számos létra, híd és lánc segítségével küzdöttük le. Láttunk hidakat cserélő brigádokat is munka közben. A Medzirozsutce (Rozsucek között) sziklagyepén tartott hosszabb pihenőt a csapat. A merészebbek felmászta a Kis-Rozsutecre (1343 m), a szikla oldalában háromemeletnyi sziklafalat küzdöttünk le láncok segítségével, lejutni még nehezebb volt. Majd a legelszántabbak nekimásztak a Nagy-Rozsutec (1610 m) masszív sziklatömbjének. A két túravezető elég lazán kezelte a túrázókat, de mindenki felért előbb-utóbb. A csúcstről körbetekintve életem egyik legszebb kilátása tárult elém a délutáni erős napsütésben. Megebédeltünk. A lejjövet inkább ijesztő, mint nehéz, a jó helyre beépített, de a sok igénybevételtől kilazult láncok inkább hátráltatnak a lemászásban. A szállásra az előző nap levezető útján szűk óra alatt mindenki egyéni tempójában ért le.

A 4. nap érdekessége, hogy az utat még a túravezetők sem járták végig, így a 17 óras leérkezés a gerincről egy tipp volt, s mint kiderült, nem is vált be. A főgerinc nyugati része maradt Sztrecsénig (Strecno). Ez úgy 18 km, de aki magashegységben km-rel számol, nem jól kalkulál. Ide a csoport úgy jó fele jött el, a többiek a fájós lábaik miatt a szálláson marad-

tak. Szabadkártyát kértem a túravezetőktől, hogy legyen időm felmenni a várba az út végén, így a túrát nagyrészt egyedül tettem meg a Kis-Krivántól lefelé. A gondok akkor kezdődtek, mikor a szelíd gerincút átváltott sziklás, hullámváz felszínre: emeletnyi sziklán fel, a túloldalon le, mindezt legalább tíz alkalommal. Lánc az nincs, a törpefenyőbe lehet kapaszkodni! A Suchy (nem találtam fordítást) csúcsról azután egy órással, kőkemény ereszkedéssel jutottam le a menedékházhoz. Némi frissítést követően további – helyenként elég durva – ereszkedés után megláttam a magasból a Vág folyó kanyarulatát, már tudtam, közel vagyok. Mellesleg a helyiek – főleg fiatalok – úgy mentek el mellett, mintha sík terepen lépkednének. Az Öreg-várnál megenyhült a terep, onnan végre egyenes út következett. 35 fokban, takarás nélkül kutyagoltam, mígnem feltűnt a sztrecsényi vár a Vágba leszakadó százméteres sziklafal tetején. Megkerestem a környéken parkoló buszt s egy kiadós ivás után nekiindultam a várnak. Szerencsémre az utolsó csoporttal be tudtam jutni. Maga a vár igazi sasfészek, a szlovák vezetésből annyit megértettem, hogy gondosan kerültek minden magyar vonatkozást. Újra a busznál. Fél hat és a csoportnak se híre se hamva. Végül hét órára értek be elcsigázottan. Be kellett telefonálni a szállásra, hogy várjanak meg a vacsorával, a knédlit kár lett volna kihagyni...

Ötödik napon a Sutovsky vízeséshez gyalogoltunk fel, ami kétórás séta. Olyan, mint a Szalajka-völgy, tele emberrel. Zárás-ként Besztercebánya műemléki belvárosát tekintettük meg.

Rövid összegzés: jó idő és jó társaság. Csodálatos táj. S még a kinézett buszt is elértem Gyöngyösön.

Benkó Zsolt

A Kis-Fáttra főgerincén (Homové 1636 m)

Kilátás a Nagy-Rozsutecről

Lejövet a Kis-Rozsutecről

Biciklizni jó!

Egynapos Balaton

Hogy mi mindent lehet csinálni a Balatonon egy nap alatt? Pl. lehet strandolni, vitorlázni, evezni, biciklizni stb. Mi az utóbbit választottuk és a már jól bevált útvonalon tekertük le az általunk csak „kiskör”-nek nevezett szakaszt.

Mindig elvisznek a célig!

Az MKE kerekesei már számtalanszor körbetekerték a tavat, ki jobbra, ki balra indulva, ki rövidebb, ki hosszabb idő alatt, de mindannyian egyetértünk abban, hogy a Balatont nem lehet megenni. Általában, ha nyaralni megyünk, a Balatonra mindig visszük magunkkal az elmaradhatatlan bicókat, melyek eddig soha nem hagytak cserbe bennünket.

Az idei félnapos túránk Zamárdiból indult, Siófok irányába és a terv szerint Tihanynál átkompozva érkeztünk vissza Zamárdiba. Előző este érkezett kollégánk, az északi oldalról hogy csatlakozzon a „kiskör” túrához. A jelmondatunk „biciklizni jó” valóban igaz. A jó hangulatot, vidám együttlétet, még a rekkenő hőség sem tudta megakadályozni. Ezt igazolandó, íme, néhány fotó a túráról.

Szócs Ernő, MKE

Tekerés a Mura mentén

(útinapló jegyzetek)

Napra pontosan egy év telt el azóta, hogy elindultunk a Duna forrásához és az átélt élmények hatására újra nekivágtunk egy újabb túrának. Június 4-én reggel indultunk Budapestről nagyon kényelmesen, hárman ülve Georgi új terepjárójában.

Érdekes módon nem a kerékpárral megteendő út jelenti az akadályt, inkább a kiinduló pont megközelítése. Most sem volt ez másként. Miután próbálkoztunk kimondottan a régióban kerékpártúrát szervező társaságoknál, rá kellett jönnünk, hogy az üzleti vállalkozásukba nem illik bele, és nem kifizetődő számukra, hogy odaszállítsanak bennünket. Így maradt az egyéni megoldás a vonat, vagy a saját autó. A vonatokkal az a baj, hogy teljesen máshol közlekednek, mint ahonnan mi tervezzük az indulást. Nagyon sok átszállással lehet csak megközelíteni a kiindulási pontot, másfelől tetemes anyagi kiadással is jár.

Ezek után nagyon megörültünk mikor kedves barátunk felajánlotta, hogy elkísér és egyben elszállítja cuccainkat a Mura forrásvidékébe.

A Mura Ausztriában a Magas-Tauerből ered, így elindultunk a 8-as úton Rábafüzes irányába, követve a Graz – Klagenfurt – Willbach – Spittal útvonalát és késő du. megérkeztünk St. Mitchel am Lungauban.

A gyönyörű szép napsütéses idő arra sarkalt bennünket, hogy elinduljunk Muhr irányába, de elvettünk és egy másik útvonalon haladtunk egy darabig mire rájöttünk, hogy rossz irányba autózunk. Így visszafordultunk és Lungauban (1075 m) bemenünk a kempingbe.

1. nap

Reggel 8 órakor elhagytuk a kempinget és autóval felmentünk Muritzenben a parkolóig, ez már a Magas-Tauern Nemzeti Park területén található.

Innen gyalogosan indultunk a Stiklerhütteig (1752 m) és miután elfogyasztottuk a reggeli kávénkat, nekivágtunk a hegynek, hogy minél előbb fent legyünk a „Muhrsprung”-nál, a Mura eredésénél (1898 m), az oda-vissza gyalogút kb. 20 km.

A forráshoz közel tehéncsorda legelészett, és hófoltokkal tarkított gyönyörű alpesi táj körvonalai rajzolódtak ki szemünk előtt.

Visszaértünk a parkolóba, megebédeltünk, utána elköszöntünk kedves barátunktól, majd biciklire ültünk és elindultunk lefelé a völgy irányába igencsak igénybe véve a fékberendezést.

Muhr faluban megnéztük a templomot a virágoszlopokkal, amit Péter-Pál napra készítenek, és a templomban állítanak ki, valamint a Sámson szobrot, mely a kezében álkapcsot és szablyát tart.

Csodaszép vidéken ereszkedtünk a Muhr völgyében egészen Tamswegig, innen már emelkedések és lejtmenetek váltották egymást. Többször kereszteztük a kisvasút útvonalát (egyszer láttuk is), Tamsweg és Murau között közlekedik a Mura mentén.

Golfpályák szegélyezte mesés tájakon haladtunk, St. Margarethen környékén pedig feltűntek az első sípályák körvonalai. A biciklis út mentén padok vannak elhelyezve, minden kis falut ahol áthaladunk, virágok díszítenek. Egy idő után Györgyike kerékpárja furcsa sűrűlő hangot hallatott. Habár a bicikli teljes rakományát lepakoltam, mégsem találtam a hiba okát. Emiatt bosszankodtam. Első napi jelenség, begörccsölt a lábam. Mindig későn jut eszembe a magnézium és kalcium pezsgőtabletta.

Stadl-ba érve 18.30 körül betaláltunk egy kempingbe, ahol gyorsan meg is álltunk. Eléggé fárasztó napunk volt. A gyalogtúra, + 60 km biciklizés az első napra elég volt.

2. nap

Indulás 8.20-kor, még süt a nap. Elég hamar beborul és csak dél körül kezd újra sütni, így egész tűrhető volt a hőmérséklet.

Elérjük Muraut (826 m), az út változatosan hol emelkedik, hol lejt. Megnéztük a város jellegzetességét a kőhidat, távolról tekintettünk Anna Neuman várára és a sí sáncokra. Az út folytatódik, sok a fel-le, alattomos emelkedőkkel, néha tolni kell a biciklit.

Különös, érdekes hidakon haladunk át, egyik rövid szakaszon el is tévedtünk egy eróműnél, de szerencsére hamar visszakeveredtünk. Kedves kis településre érkeztünk. Frauenburg, a kerékpárút egy játszótér mellett halad át, így mi is leálltunk játszani.

Mire elérjük Judenburgot már 70 km-t tekerünk, úgy döntünk ideje ebédelni.

Lefotózzuk a „Kozák köver”, majd megbeszéljük, hogy Knittelfeldnél sátorozunk. A sátorhely Grosslobming-nál „Murienzel” egy kis tó partján volt, Knittelfeld-től 5 km-t vissza kellett tekerni, így lett 100 km a megtett út a mai napon.

Biciklizés közben arra gondoltunk, hogy együtt tekerünk a „Tour de France” versenyzőivel. Ők is izadnak, mi is, de nekik könnyebb, mert nem viszik csomagjaikat a kerékpáron.

Az osztrákok nagyon precízek, minden pontosan szabályosan a helyén van, ha már 100 m-ként nincs jelzés, azt hisszük eltévedtünk.

3. nap

Indulás 7.40-kor, egészen korán összeköltünk, tiszta kék az ég mikor elindulunk. Leoben-ig nagyon jól haladtunk (40 km), főként enyhén lejtős utakon, nem volt még meleg, sokat mentünk a hegyek árnyékában, kellemesen hűvös időben.

Leoben-ben van a Gösser sörgyár, a göss-i apátságban alapították, amit megnéztünk. Majd Bruck irányába vettük utunkat, itt már újra kezdődtek a fel-le hegyemenetek. A „bicós” utak általában jók, hol a Mura partján, hol a hegyek között haladnak a főutak mentén, azokat kerülgetve is, néhol egy-egy szakaszon az autók útvonalán, ezek általában kevésbé forgalmas helyek.

Bruck főterén megnéztük a „Vaskút”-at, majd Frohnleit-en felé kerekedtünk tovább, az utat továbbra is az emelkedő-lejtős szakaszok jellemzik. Az emelkedők nagy előnye, ha végre feljutsz, akkor jön az örömteli lejtmenet, a száguldás.

Úgy terveztük Frohnleit-nél ebédelünk, előtte többször is megálltunk a fejünket hideg vízzel mostuk meg. A főtéren áthaladva megálltunk egy információs irodánál, ahol beszereztünk egy Graz és környéke térképet. Végül az egyik emelkedőn egy patak partján álltunk meg ebédelni, Graz előttünk kb. 30 km-re.

Irtóatosan meleg van mire beértünk a városba, a Mura partján haladtunk, nagyon fáradtak vagyunk, így a kempinget próbáltuk megtalálni.

A Centrál Kemping ahová igyekeztünk sajnos sátorozókat nem fogadott, kénytelenek voltunk tovább

Mura-forrás

Tehéncsorda a forrás környékén

Forrásvidék

Biciklis út a Murával és a kisvasúttal

Mura menti táj

Mura folyót erős áramlatok jellemzik

Murau látképe a köhíddal

menni és végül 15 km-re a Swarzee-nél, túránk során a legdrágább kempingben sikerült letáboroznunk. A kemping drága, koszos, zajos a kényelmi feltételeket össze sem lehetett hasonlítani az előzőekkel. A kemping tele van nyuszikkal, igaz ez Ausztriában megszokott jelenség, több kempingben is találkoztunk velük.

4. nap

Indulás 8 órakor, a fáradtságtól és a zajtól nem aludtunk jól. Graz-tól a terep már síkvidék, megszűntek az emelkedések, lejtmenetek, hamar visszataláltunk a biciklis útra. Jól haladunk!

A vidék ahol járunk az emberek mezőgazdaságból, – a földeken kukorica, tök, búza és bab? – valamint állattartásból élnek (habár állatokat nem látunk, csak érezzük).

A kukoricából és a tökből rengeteg van, nagy gazdasági épületek, rendezett kis falvak jellemzik a tájat. Mureck-et elérve utolért az első esőhullám, a nagy meleg után megérkezett a következő kihívás. Megálltunk egy sátor tető alatt a városban, az eső hamar jött és hamar el is állt, így folytathattuk utunkat, Badradkersburg-ig ahol bementünk egy üzletbe vásárolni, mire kijöttünk megérkezett a második esőhullám, dörgés, villámlás, szél és iszonyú nagy eső. Pont jó helyen voltunk az üzletnek volt egy védő kiugró tetőzete, amilyen hamar beborult, olyan gyorsan ki is tisztult az ég.

A helyi kempingben megkérdeztük, hogy Szlovéniában hol találhatunk kempinget, mivel még csak 80 km-nél tartottunk, úgy döntöttünk tovább tekerünk. Kaptunk egy térképet, gyorsan elértük Szlovéniát (csak a régi határátkelő maradványával találkoztunk).

Itt egy kicsit tanácstalanok voltunk, hogy merre tovább, új nevek, új nyelv, új szokások, de végül is megtaláltuk az utat, és ekkor ért el bennünket a harmadik esőhullám, itt már sikerült eláznunk, szerencsére az eső rövid ideig tartott.

Folytattuk utunkat, elértük Veznej-t, itt a helyi boltban vásároltunk és kivártuk a negyedik esőhullám (zápor, eső, zivatar) elvonulását. Innen csupán pár km-re volt Banovci egy termálfürdő ahol a kemping található.

Bringahíd

Szlovénia határátkelő

Szúnyogvadászat a Mura-Dráva találkozásánál

Sátorozás

A recepción megkérdezték: hová szeretnénk a sátrunkat felvenni a naturista vagy a klasszikus részen? Természetesen igyekezetünkben, hogy még az eső megérkezése előtt álljon a sátor a nudisták közé keveredtünk, ami csak később derült ki. Egész éjszaka esett, a levegő is lehűlt.

5. nap

Reggel még mindig esik, ezért később indulunk, 9 óra után. Ljutomer városába tekerünk be, eleinte időként fel kell venni az esőkabátot, mert hol esik, hol eláll, később megszűnik az eső, felhős marad az idő, időnként fúj a szél. Ljutomer-ben vásárolunk, reggelizünk, majd visszatérünk a Mura menti kerékpárútra.

Megint dimbes-dombossá válik az út, emelkedők, lejtmenetek, sokat kell tanulmányozzunk a térképet, de végül hamar elérjük az országhatárt és belépünk Horvátországba. Személyi igazolványt kérnek a határon. A horvátoknál a kerékpárutat nagyon szépen jelölik, csak azt kifogásoltam, hogy az útra nincs fel-festve a jelzés. „Ejnye-bejnye horvátok”.

Továbbra is vannak emelkedők, lejtők. Amerre elhaladunk megállapítjuk, hogy itt is a fő termény a kukorica, tők, „bab”? valamint az állattartás is jellemző. Találkoztunk egy alternatív túrával, mely a szőlővidék felé haladt tovább.

Légrád irányába két úton lehet menni: R2 aszfalt, falvakon át, és R2 off road murva és durva kavics, utóbbi követi a Mura folyását a töltésen. Mivel közvetlen eső után vagyunk, és kerékpárjaink nem montenbike-ok ezért az aszfaltot választjuk. Rendezett falvakon, kis városokon haladunk át.

Jellegzetes kukoricatáblák, a tároláshoz szükséges górék, és minden faluban van több kis kápolna. Megállunk a Szent Rókus templomnál.

Beérünk Légrádba, egy murvas-kavicsos út vezet ki a Mura-Dráva találkozásához, innen a Dráva magyar-horvát határt alkotva folyik tovább.

Tábla jelzi, hogy 1994-ben újra megnyitották a Légrád-Örtilos határátkelőhelyet, de ez csak időnként működik (később tudtuk meg). Így kénytelenek voltunk visszatekerni kb. 30 km-t és Letenyénél ájtöttünk a határon. Letenyénél a kemping egy termálfürdő szomszédságában található, és a kemping

ára magába foglalja a belépő árát is, így maradt még fél óránk, hogy kedvünkre lubickolhassunk, élvezve a mai napon megtett 140 km utáni ellazulást. Szinte hihetetlen, de már csak mi vagyunk a medencében.

Este a portástól, aki nagy horgász lehet, megtudjuk, hogy a Mura egy nagyon szeszélyes folyó, nagy szeretettel beszélt a Muráról, hogy újra megjelentek a vidrák, kecségék, folyami rákok. Este még eset egy kis eső. Rengeteg a szúnyog!

6. nap

Indulás reggel 9 órakor, kávézás után, reggelit menet közben egy boltban vásárolunk. Nagykanizsáig a

7-es úton megyünk kb. 30 km-t majd Nagyrécsé felé letértünk Galambok irányába, továbbhaladva Zalakaros, Zalakomár, a Kis Balaton mellett át a Zala folyón egészen Balatonberényig.

Itt két órát fürödtünk, napoztunk, majd vonatra szálltunk és este 8 órára megérkeztünk Budapestre a Déli pu-ra. Innen még 15 km-t hazatekertünk.

Nagyon jól éreztük magunkat, összesen 655 km-t kerekeltünk, csak ajánlani tudjuk mindenkinek, hihetetlen élményekben volt részünk, csak az oda utat kell megbeszélni, nekünk szerencsénk volt.

Szőcs Ernő, Doricsák Györgyi

Tekerés az Ipoly mentén

(útinapló jegyzetek)

Az Ipoly forrása 1030 m tengerszint feletti magasságban található a Vepor hegységben, Szlovákiában. Mondhatjuk itt van a szomszédban, ám ha oda akarsz utazni nem is olyan egyszerű.

Előző tekeréseink szintén a forrástól a torkolatig tartottak, ezért az Ipoly esetében is ragaszkodtunk ehhez az elhatározásunkhoz. Mivel nem találtunk kerékpáros leírást az általunk tervezett útvonalról, ezért számítottunk rá, hogy némi akadály felmerülhet utazásunk során. Annyiban tévedtünk, hogy a biciklizés sima ügy, a helyszín megközelítése annál bonyolultabb. A legtöbb belföldi, sőt nemzetközi vonaton is lehet kerékpárral utazni, mi is ezt a lehetőséget választottuk. Miután tanulmányoztuk a lehetőségeket, rá kellett jönnünk, ami légvonalban kb. 200-250 km, vonattal való megközelítése 7-11 órába kerül. Személyvonat csak Kassa vagy Pozsony érintésével közlekedik Szlovákia felé, így ezért óriási kerülővel jutottunk volna célunk közelébe. Végül összeállt a terv.

1. nap

Július 31-én korán reggel indultunk Békásmegyerről, miután a HÉV munkálatai miatt az Árpád-híd-tól biciklire ülve a Margitszigeten át jutottunk el a Nyugati pályaudvarra.

Jegyet váltottunk és a 6.41-kor elindultunk. Vácon átszálltunk a 7.37-kor Balassagyarmatig közlekedő vonatra, majd 9.50-kor az Ipolytarnócig közlekedő vonat kocsira. Egy vagonból állt a teljes szerelvény és mindösszesen hárman utaztunk rajta.

Dél előtt 11 órára érkeztünk meg és rögtön biciklire pattantunk, mivel igyekeznünk kellett, hogy elérjük Losoncban a 12 órakor érkező vonatot Krivány irányába, ahonnan már csak kerékpárral folytathattuk utunkat. Losoncig kb. 15 km az út, menet közben megtanuljuk, hogy vlak szlovákul vonatot jelent, így a vasútállomást is könnyedén megtaláljuk.

Losoncban a vonat Kassáról érkezett. A kalauz jelezte, hogy ne a bicikliszállító részre szálljunk fel (nem tudom miért?). Így elég érdekesen utaztuk, akadályozva a többi utast, de végül is mindössze 27' volt az út.

Kriványból már kerékpárral folytattuk utunkat, hogy megkeressük az Ipoly forrását (Pramen Ipla). A városka 400 m-en terül el, innen enyhén emelkedik az út Hrinováig (Herencs-völgy) itt eszünk egy keveset, majd nekikezdünk a meredek emelkedőnek.

Csodálkozunk, hogy milyen szépen feltekerünk a Látky utáni pontig, ahol elfogy az aszfalt és egy jelzőtábla mutatja az erdei utat, melyen 3 km-re található a forrás. Inkább többet toljuk, mint ülünk a nyeregben, de szépen felérkezünk az Ipoly forrásához, du. 4 óra, szinte hihetetlen. Ezen a rövid szakaszon senkivel sem találkozunk. Nagyon szép és tisztántar-

Gyalogtúra biciklivel

tott környezetben található a forrás, rajtunk kívül senki, itt ebédelünk, majd indulunk immár az Ipoly mentén lefelé.

Kiérve a főútra a következő helységeket érintjük Jópatakpuszta, (Dobry Potok) Málnapatak (Málinec) Poltár, Kálnó (Kalinovo). A Málnapataki víztározó környéke nagyon szép látványt nyújt, így többször is megállunk és gyönyörködünk a tájban.

Este 7 óra körül érkezünk Kálnóba. Úgy gondoljuk, jó lenne megállni, teljesen véletlenül egy szlovákiai magyar férfitől érdeklődünk szállás iránt. Amit javasolt ott nem volt hely, így felajánlotta nyári szállásukat, így ottmaradtunk éjszakára. Nagyon barátságosak, kedvesek voltak, este elbeszélgettünk, teáztunk.

Mindent összevetve 86 km-t tekertünk, + az utazás és a gyalogtúra, épp elége elfáradtunk, hamarosan lefeküdtünk és nagyon jól aludtunk.

2. nap

Indulás reggel 8 órakor, elköszönünk vendéglátóinktól, egy közös fotót készítünk. Losoncot nagyon gyorsan elérjük, itt tovább időzünk és készítünk pár fotót.

Tovább indulunk Rapp (Rapovce) irányába, itt volt egy kis eltévedésünk (8 km), de hamar kor-

rigáltuk, Kalonda majd Ipolytarnóc következett. Kitekertünk a geológiai parkhoz, ahol megnéztük a megkövesedett ősmaradványokat egy nagyon szépen berendezett kiállító park területén.

Továbbindultunk Litke – Nógrádszakál irányába, itt végimentünk a Páris patak völgyén, amit Nógrád „Grand Canyonjának” is neveznek. Nagyon szép kis gyöngyszem.

Elértük Ludányhalászit, mely helység névtáblája szerint Közép-Európa leghosszabb faluja, majd Szécsény következett.

Itt több időt eltöltöttünk, sétáltunk, megnéztük a Forgách kastélyt, Ferencesek kolostorát, a templom falán Szobieszky János lengyel király reliefével.

Őrhalom, Balassagyarmat (a Palóc múzeumot nem volt kedvünk megnézni), Ipolyszög, Dejtár, Ipolyvece, majd Drégelypalánk következett.

Ipolytarnóctól végig közúton tekertünk, gyérgalommal, teljes biztonságban éreztük magunkat.

Drégelypalánkon megnéztük Szondi György síremlékét, innen már jelzett biciklis út vezetett tovább.

Hont következett, ahol éppen falunapot tartottak, megálltunk, fagyiztunk és operett áriákat hallgattunk. Már nagyon fáradtak voltunk, de tovább tekertünk Parassapuszta irányába, Bernecebaráti után Kemen-

cénél terveztük a sátorozást. Kemencénél kitekertünk a strandig a kisvasút nyomvonalán, az önkormányzat kempingjében „sátoroztunk”. Fel kellett hívni egy telefonszámot, mivel a kemping üres volt, egy óra múlva meg is érkezett a gondnok.

Szerettünk volna faházat bérelni, mivel fáradtak voltunk a sátorveréshez, de ő erről hallani sem akart. Miután elment, felfedeztük, hogy az egyik faház nyitva van, így mi beköltöztünk és ott aludtunk. Egész nap szép napsütéses idő volt, lehetett izzadni! A terep le-fel, sík szakasz egyáltalán nem volt, ezért nagyon elfáradtunk, 120 km-t tekertünk. A sör drágább volt, mint a szállás.

3. nap

Korán keltünk, hogy a faházból ki tudjunk jönni időben, felhős esős idő mutatkozott. Reggel esett egy keveset, emiatt nem siettünk, de így is 8 óra körül elindultunk.

Visszatekertünk a faluig, ahonnan a kijelölt kerékpárútvonalon indultunk Szob felé. A biciklisút az autópályán van kijelölve, hullámvásút szerű, de folyamatosan lejt, így végre szépen, kényelmesen és jól haladtunk. Az idő kimondottan kerékpározásra

alkalmas, nem süt a nap, nem esik az eső és nem fúj szembeszél. Egymás után következnek az Ipoly menti települések, Vámosmikola, Ipolytölgyes, Letkés, Ipolydamásd. Itt ismét közvetlen az Ipoly mellett halad az út, megállunk a parton a Damásdi várromnál.

Szob következik és a túra legszebb pillanata, megérkeztünk a torkolathoz. Hihetetlen érzés! Milyen nagy távokat lehet megtenni kerékpárral.

Szobtól a már többször járt, ismert útvonalon, immár a Duna mentén folytatjuk utunkat hazafelé. Zebegénynél megállunk és feltoljuk biciklinket a templomtérré, nagy a nyüzsgés, sok a turista.

Eszünk, majd új erőre kapva beletekerünk, du. 2 órára már otthon vagyunk. A Megyeri hídon elkapott az eső, rendesen eláztunk, de ez már nem számított.

Ismét egy szép úttal gazdagodtunk! A mai napon kb. 95 km-t tekertünk. A teljes táv, amit megtettünk 300 km, és három nap alatt kényelmesen végigcsináltuk, nagyon jól éreztük magunkat.

Szőcs Ernő, Doricsák Györgyi

Az Ipoly forrása

A növekvő Ipoly

dr. Kovács Lehel István országos EKE elnök
a tábor megnyitóján

„A táborveréssel nemet mondunk a rohanó civilizációnk diktálta uniformizálódó tendenciáknak, s visszatérünk az ősihez, az igazi értékhez.” Dr. Zsigmond Barna Pál, a vándortábor fővédnöke, Magyarország csíkszeredai főkonzulja, üdvözlő szavaiban említette, a magyar ember számára mindig magától értetődő volt a természet szeretete. **Albert Tibor**, a város polgármestere, azt kívánta a táborozóknak, örömeiket leljék a gyönyörű környezetben, kóstolják meg a borvizeket, az erdei gyümölcsöket. **Sógor Csaba** európai parlamenti képviselő az EKE százhuszonegy éves múltjára, tevékenységének fontosságára mutatott rá.

Kellemes meglepetéssel is szolgáltak a rendezők. A megnyitó végén nagy tapsot aratott a CsEKE tagokból verbuvált néptánc együttes, csíki és mezőségi táncokkal. A táborra **Gábor Zoltán** szépvízi plébános kért áldást.

Szerdán, korán reggel, indultak a túrák. A túravezetők, Bölöni Sándor túrafelelős irányításával jelesre vizsgáltak.

Olti Kálmán vezette a legnépesebb túrát. A messzeföldön híres, festői szépségű Szent Anna-tóhoz és a szomszédos tundrai növényzettel körülvelt Mohos-tözezláphoz az első napon 126 túrázót vitt

fel. Legnépszerűbb volt a **Jánosi Csaba** által vezetett borvíz-túra, melyen a három túranapon összesen 303-an vettek részt. Sok bátor akadt a magashegyi sziklatúrára, a Bucsecsbe. Gyorsan elkelték a helyek a Nyerges-tetőre, az Űz-völgyébe vezető buszos honismereti túrákra is. Pénteken, az esős időre való tekintettel, többen a közeli élményfürdő termál vizében nyertek felüdülést.

Estéknként érdekes előadásokra került sor. A legtöbb nézőt az RTV Magyar Adása szerkesztőinek az előző EKE vándortáborokról szóló filmvetítése vonzotta.

Remek hangulat uralkodott a péntek esti táncházban, a csűrben. Csángó és felcsíki táncokat lehetett tanulni. Táncház után, néhányan, lencsevégre kapták az állomással szemben levő kukákban turkáló medvét a két boccsal. Mivel a rendezőknek arra is volt gondjuk, hogy az általuk ajándékozott kiadványban szerepeljen, mit kell tegyünk ha találkozunk medvével, senkinek nem lett kára a medvekalandból.

Szombaton délelőtt a gyerek és családi vetélkedőkkel egyidőben került sor az EKE Országos Vezető Tanácsa ülésére. A gyűlés keretében **Dezső Lászlót**, az EKE 2008–2014 közötti országos elnökét, egyöntetű szavazattal tiszteletbeli elnöknek választották, odaadó munkája elismeréseként, a várfalvi EKE-Vár megvalósításában tanúsított felbecsülhetetlen tevékenységéért. Azt is elhatározták, hogy jövőre, az EKE megalakulásának százhuszonötödik és újjraalakulásának huszonötödik évfordulójára kiadásra kerül Erdély nagy túrakönyve.

A szombat esti táborzáró ünnepségen ismertetett statisztikai adatok is igazolják, hogy az EKE Vándortá-

Dezső László tiszteletbeli elnöki kinevezése

CSÍKSZENTGYÖRGYI BOLDOGASSZONY KÁPOLNA – NYERGES-TETŐ gyalogtúra

bor a Kárpát-medence legnagyobb turistarendezvénye. A táborba 1245-ön jelentkeztek be, Magyarországról több mint négyszázan érkeztek. Legmesszebből Angliából jött négy turista. A tábori tevékenységet 105 főnyi szervező csapat vezette, irányította, amiből 91 volt a Csíkszéki

EKE tagja. A táborban legtöbben, a házigazdák mellett, a Magyarországi Kárpát Egyesület és az EKE Gyergyó turistái ütöttek sátrat, egyformán hatvanan voltak. Az EKE Háromszék részéről harmincan jelentkeztek, a braszói turistákat pedig tizenötön képviseltük.

SVENT ANNA-TÓ – MOHOS-TŐZGLÁP gyalogtúrán, tőzeglápról készült felvétel

A záróünnepségen megérdemelt sikert arattak a CsEKERGŐK – a Csíkszéki EKE női kórusának dalosai. Jó lenne, ha példájuk követésére találna.

Dr. Kovács Lehel István, országos EKE elnök, kitűnőnek minősítette a házigazdák munkáját. „Ha visszazöcknünk a megszokott kerékvágásba nagyon fog hiányozni a tábor, amelyet a csíkiak nagyon jól megszerveztek. Jövőre kettős évforduló lesz, amely az EKE múltját és jövőjét egyaránt jelképezi.”

A tábortűz mellett még sokáig szólt a népdal, a nóta.

Meg kell jegyezni, hogy az idei táborban nem kondult meg az EKE-harang, melyet 1995-ben avattunk fel a Brassói és Négyfalusi osztály által rendezett IV. EKE Vándortáborban, Alsótömösön. A harangot a Kolozsvári EKE ajándékozta, megálmodója és elkészítője a felejthetetlen kiváló kolozsvári turista, **Máthé Gyula** volt. Eddig minden vándortábor harangszóval indult és zárult. Most a harang Kolozsváron maradt. Sajnos, egy ottani illető saját tulajdonának tekinti, arra hivatkozva, hogy a bronzot ő adta a harang öntésére.

A vasárnap reggel már a sátorbontásé, búcsúzkodásé volt. Sok emlékezetes túrával, újabb barátságok megkötésével, szép élményekkel gazdagodva utaztak haza a táborozók.

Jövőre az EKE Gyergyószentmiklós turistái rendezik a jubileumi XXV. EKE Vándortábort, 2016. július 25. – augusztus 1. között, Borszéken, a sípálya alatti területen. Barátsággal várják a természet szerelmeit. A gyergyói rendezők azt is közölték, a borszéki táborban, így vagy úgy, de lesz harang is.

Nádudvary György
(fotók: Nagy Péter)

A záróünnepségen a CsEKERGŐK, vidám gyermekek, zászlólevonás

Medve veszélyre figyelmeztetés

Vámos László KBV bélyegzőt helyezett el

Pillanatképek a gyalogtúráinkon

Kirándulánk a nyerges-tetői 1849. aug. 1-én lezajlott csata emlékművénél

Magas-Tátrai Átkelés emléktúra

2015. augusztus 8.

A napokban olvastam, hogy idén nyáron rekordot döntött a Tátrába látogató turisták száma. Természetesen nem szeretném bizonygatni, hogy a Tatra télen–nyáron gyönyörű.

Nekünk, magyaroknak különösen kedves, mert valahányszor emlékeink közt felidézzük, vagy éppen arra járunk, gondolatban az első túrázók jutnak eszünkbe, azok, kik egykor megalapították Magyarország első turista egyesületét.

A környezet és a hely adott volt, hogy egy ilyen nagyszerű gondolat megvalósuljon. A Tatra népszerűsége amint az előbb említett adat is igazolja, évről évre növekszik, nem utolsósorban a neves elődök úttörő munkájának is köszönhetően.

Túránkkal az egyesület születésnapjára valamint az első turistákra emlékeztünk. Az MKE 140. születésnapjának rendezvénysorozatának zárónapján születlet egy gondolat és Wehner Géza hozzáértő és nagyszerű szervezésében most már harmadik alkalommal kerül sor a Magas-Tátrai Átkelés emléktúrára.

Kellemes időjárási viszonyok mellett aug. 8-án a Magyarországi Kárpát Egyesület megalakulásának 142. születésnapját ünneplő kb. 60 fős turistacsoport (10 fő MKE) kora reggel indult Zakopánéból. A három különböző távon mindenki képességei szerint tervezhette meg az aznapi túráját. Akik a rövidebb távot választották a Halas-tavi menedékházhoz érve befejezték túrájukat.

Az eddig megtett útszakasz is tiszteletre méltó eredmény, akik tovább indultak, azokra még várt némi megpróbáltatás, nem is volt olyan könnyű elérni a Tengerszem-csúcsot. Gondolnánk a csúcs után a lejtmenet már csak hab a tortán, de egyáltalán nem ilyen egyszerű, néha ez okozza a legtöbb kellemetlenséget, a már amúgy is fáradt lábak macakcsodni kezdenek.

A résztvevők utazása, szállása, a túra megszervezése kitűnőre sikerült. A rendezvény színvonalát jelzi, hogy ismertető, túraigazolól füzet készült erre az alkalomra, és minden túrázó az MKE emblémájával ellátott pólót, rajta a túra évszámával, oklevelet, valamint emlékkittűzöt kapott.

Szőcs Ernő, MKE

Brassói séta Sepsiszentgyörgyön

A szerkesztő annak reményében adja tovább a Brassói Lapokban megjelent írást, hogy a kedves barátom, Nádudvary György közösségi tevékenysége minálunk, – azaz a magyarországi országhatáron belül – mielőbb követőkre találjon. Miről is van szó? *A Brassói séta egyfajta közösségformáló, -megtartó egyesületi tevékenység, Nádudvary György ötlete alapján és a vezetése alatt zajlik. Csütörtökönként – amikor csak tehetik – a város fölé magasodó Cenk-hegy aljában, oldalában járnak egyet, majd valahová beülve, kipihenik a túra „fáradalmait”. Az örömteli sétákról „jegyzőkönyvek” készülnek, amelyek publikálásra kerülnek a helyi magyar nyelvű lapban. Az öletgazda-főszervező, a séták vezetője így tájékoztatott erről:*

„A csütörtöki sétát én trom az Erdélyi Kárpát-Egyesület Brassó égisze alatt, ez is EKE tevékenység. Írásaim már több mint öt éve rendszeresen megjelennek a Brassói Lapokban. Itt népszerű lett. Már az is jó, hogy az emberek otthonról kimozdulnak és eljönnek a Cenk alá. Sétáló listánk egyre gyarapodik, eddig 336-on inatkoztak fel. A séta mellett örömteli, hogy párkapcsolatok alakultak ki az özvegyek között, barátságok fonódtak. Séta után a közeli kerthelyiségben még másfél-két óra tereferé, fagyalt, sör, tea mellett, télen pedig vendéglőben. Ezeken a helyeken szájharmonikázás kíséretében nótázunk, közös névnapokat, születésnapokat tartunk. A Salamonkö szikla szorosában már a harmadik piknikünket tartottuk. Ilyenkor három-négy tüzhelyen sült a flekken, mititej stb. Ezt minden hónapra beterveztük, télire is, mert olyan jól érezte magát a társaság. Legutóbb 43-an voltunk, zengett a völgy a nótázásunktól. Elhatároztuk, októberben közös bográcsozás lesz, mert eddig mindenki, amit hozott azt sütötte.”

Csütörtöki sétálóink immáron kimozdultak szeretett városukból, Brassóból. Sepsiszentgyörgyre látogattak. A csoportkép az 56-os politikai foglyok emlékművénél készült (Fotó: Erdély András)

A csütörtök délutáni séta a Cenk alatt megvolt, csak nem csütörtökön, hanem pénteken, nem délután, hanem délelőtt és nem a Cenk oldalában, hanem Sepsiszentgyörgyön – így adna hírt a Jereváni Rádió a „csütörtöki társaság” múlt heti akciójáról. Történt ugyanis, hogy a csapat felkerekedett és meg sem állt a háromszéki megyeszékhelyig.

Mínthogy a társaság egyik „alapító atyja” *Nádudvary György* 29 esztendeig a sepsiszentgyörgyi Statisztikai Hivatalban dolgozott, sok évig aligazgatói minőségben, majd nyugdíjazásáig ugyan ebben a városban a Kovászna Megyei Munkaügyi Vezérgazgatóságot vezette, ráadásul az *Erdélyi Kárpát Egyesület* oszlopos tagja, mikor híre ment, hogy kéttucatnyi emberrel Sepsiszentgyörgyre érkezik, legalább még egyszer egy ennyi helyi ismerőse, barátja, volt kolégája várta.

Együtt nézték meg a Románia arany- és ezüstkincsei című kiállítást a Székely Nemzeti Múzeumban. Ahol is kiderült, hogy ez ügyben Navratil Jolán a „főbűnös”. „Már hosszabb ideje, hogy mondogatom Nádudvary Györgynek, hogy nézzük már meg a Székely Nemzeti Múzeumot, s amikor megnyílt ez az arany-ezüst kiállítás, már ott tartottam, hogyha nem jönnek, akkor eljövök egyedül, de hát nem olyan társaság ez, amely idegen volna egy ilyen kis kiszállástól és jól döntöttünk” – mondja a kezdeményező.

Ha már Sepsiszentgyörgyön jártak, akkor Lay Imre, volt 56-os elítélt indítványozta, hogy látogassák meg a Diktatúra áldozatainak emlékházát, amelyet a Beör-palota pincéjében rendeztek be. Ebben az ügyben már ő vette fel a kapcsolatot volt elítélt társával, Zsók Lászlóval, aki házigazdaként és vezetőként fogadta a társaságot és nagy szeretettel terelte be őket az elkülönítőbe, a sötétzárkába, vagy mutatta meg, hogyan és miként láncolták oda betonhoz a pótbüntetésre elkülönített rabokat olyan főbenjáró bűnökért, hogy eltulajdonítottak egy fél hagymát. Lay Imre elemében volt a régi „díszletben”.

Irigylésre méltó vitalitással elevenítette fel viselt dolgaikat, a DDT-vel beszórt „finom kenyértől” az elkülönítő zárkák sötétjéig.

„Nem fogjátok elhinni, de mi ott jó helyen voltunk. A kintiek éjjel-nappal attól rettegtek, hogy mikor kerülnek be. Nekünk ilyen gondunk nem

volt. Ezen kívül, bent kifejezetten elittársaság gyűlt össze. Kis túlzással azt állíthatom, hogy aki számított az bent volt. Fiatl kölykökként olyan tanítók keze alá kerültünk, mint Csia Kálmán. Hát hol találkoztam volna én a civil életben ilyen emberekkel?” – mutat rá az öreg harcos a börtönélet pozitívumaira.

Zsók László elmondta: a Volt Politikai Foglyok Szövetsége azzal a céllal hozta létre az intézményt, hogy emlékeztessen a kommunisták által elkövetett szörnyűségekre, kitelepítésekre, erőszakosságokra, a „törvény nevében” végrehajtott gyilkosságokra, és elítélt tízezrek börtönszenvadására, azért, hogy ez ne ismétlődhesen meg. A látogató, ha ez egyáltalán lehetséges, ízelítőt kaphat a börtönkörülményekről, a Szekuritáté vállalatóterméről, a betonpriccses, kétszemélyes celláról, amelybe mindig „betettek” egy besúgót társnak, a sötétzárkáról, ahová minden felsőbb engedély nélkül, csak az örk kénye-kedve szerint is „simán” be lehetett kerülni. Megnézhetők a besúgói jelentések és azok a szigorúan román nyelven írt levelek, amelyekben tudatni voltak kötelesek, hogy jól vannak, és csak a címzésben és az aláírásokban lehetett elrejtetni azt, hogy mire lenne szükség, például az utcanévhez azt írták, hogy „Gumicsizma 47”, vagy az elbúcsúzáshoz a „csókolom a gyerekeket, Palit és Mellényt” került.

A végrehajtók között sokan voltak magyarok: a szabólegényből lett főhadbíró, Macskási Pál számolatlanul osztotta a halálos ítéleteket és a 20-25 éveket.

„A mi megítélésünk szerint, az erdélyi elítélésük és a kiosztott esztendő a magyarországiaknál, ugyanazon tettekért, vagy sokkal kevesebbért is, a háromszorososa volt” – állapította meg Zsók László.

A látogatás után a Volt Politikai Foglyok Szövetségének székhelyén a Brassói Dalárda tagjaival sűrűn „teletüzdelt” társaság, már „nem állhatta meg”, hogy egy nótára rá ne gyűjtson. Éppen, mint a jó pap, aki mindenre talál példabeszédet a Bibliában, azonnal el is fújták az „Ott túl a rácson” című örökzöld melódiát, ami még akkor is „helyhez illőnek” tűnt, hogyha Gábor diák Huszka Jenő Gül Baba című operettjében mintha egy másik börtön, a három rácscsúlsó oldalára akart volna eljutni.

Ezt követően a társaság a huszár határezred egykori székházaként működő Lábasházhoz vonult,

ahol megtekintette az Albert Flórián emlékkiállítását. A mezek, cipők, és természetesen az Aranylabda, no meg a nagyszámú fotó, amelyek nemcsak a legendás 9-es mezben mutatják be a Császárt, hanem családi hátterére is rávilágítanak, az elsőáldozástól, az akkor igen „meredeknek” számító egyházi esküvőig, a Szent István bazilikában, Bársony Irén színésznővel, még a labdarúgásért nem lelkesedő látogatóknak is felkel-tette az érdeklődését.

Nádudvary György felajánlotta, ingyenesen bocsájtják a háromszékiek rendelkezésére a „licenctet”, hogy a hét valamelyik napján, főleg nyugdíjas, egyedülálló emberek együtt sétáljanak, hiszen az együttlét öröme, a közös mozgás, a beszélgetés „feldobja” a gondoktól nem mentes hétköznapiakat. Az ismert

természetjáró szerint nem kell magasra tenni a lécut, például „ebben a gyönyörű Erzsébet parkban”, főleg a most zajló átalakítás után, egész kiadós sétát lehet tenni, de Brassóban is szívesen látják őket.

Elmondta, Háromszék „felderítése” tovább folytatódik: a közeljövőben Kézdivásárhelyre látogatnak, ahol a világhírű Babamúzeum mellett nem hagyják ki Beke Ernő népszerű helytörténész több százezer darabot számláló Gyűjtemények házának meglátogatását sem. A brassóiak arra számítanak, hogy hasonló társaságok létrehozásához járulnak hozzá Háromszék több településén, s onnan már csak egy lépés, hogy időről időre közös programokat hozzanak létre.

Erdély András, Brassó

India – amit ésszel nem lehet felfogni

Azt mindig is tudtam, hogy egyszer majd elmegyek Indiába, de nem gondoltam volna, hogy ilyen hirtelen. Kaptam egy jó ajánlatot és szinte egyik napról a másikra döntöttem: ott a helyem. Jó döntés volt – az ember hallgasson a szívére. India az ellentmondások és a csodák országa. Sok európai érzi azt az első benyomások alapján, hogy ide aztán többet soha. De ha legyőzzük a kulturális különbségeket és a kezdeti nehézségeket, életre szóló élményeket szerezhethetünk. Valahogy sejtettem, hogy fantasztikus lesz ez a három hét.

Bombariadó a repülőtéren

Mint általában, kalandosan kezdődött utam. Reggel korán kimentem a reptérre és mivel sokáig nem bírok egy helyben ülni, néhány Napüdvözlés után (fura szemmel néztek rám az emberek) elindultam körbejárni a terepet. Egyszer csak rám szól egy rendőr, hogy ne menjek tovább. Csodálkozva nézem, mi ez a felhajtás. Rendőrök, tűzoltók, biztonságiak, mindenki nagy izgalomban. Védőfalakat improvizálnak és előkerül egy farkaskutyá is. Kiderült, a biztonsági kamerán egy elhagyott fekete csomagot azonosítottak be, ennek köszönhető a bombariadó. Még a teljes harci dísz-

ben levő tűzoltó se merészkedett a „bomba” közelébe, csak a kutyát küldték, hadd szaglássza meg. Az állat nagyon profinak tűnt, először távolról, aztán közelről barátkozott a gyanús kis csomaggal. Aztán intett a gazdinak, hogy minden rendben, jöhet. Megvizsgálták közelebről a feketeséget, hát kiderült, egy ártalmatlan neszeszer. Fellélegzett az utazóközönség. És valahonnan előkerült a tulajdonos is, egy öreg lengyel; kiderült, hogy észre se vette, amikor a „bomba” kiesett a táskájából. Boldogan akarta visszapakolni az elvesztett jószágot, de a rendőr az orrára koppintott. Nem úgy megy az, hogy ekkora felhajtást rendeztek a csomag miatt, most meg egyszerűen csak hazaviszi. Büntetés jár érte: minimum 10.000 forint. Persze mindebből a bácsi semmit se értett, mert ő csak egy nyelvet beszélt. Jött még egy rendőr és együtt próbálták meggyőzni a lengyelt, hogy márpedig komoly a helyzet. Mivel a közelben álltam, megkérdeztem, nincs szükség véletlenül egy tolmácsra. Egy nem is volt elég, szereztünk gyorsan valakit, aki tudott angolul és lengyelül is. És akkor jött a fél órás procedúra. A rendőrök mondták a magukét, én továbbadtam angolul, a másik tolmács pedig lengyelül magyarázta. A bácsi nagyon meglepődött, amikor végre megértette, miről is van szó. Esze

ágába se volt fizetni, hisz véletlenül esett ki a csomag. Egy ideig tiltakozott, aztán megértette, hogy jobban jár, ha beletörődik, mert ellenkező esetben bírósági eljárást fognak indítani ellene és az nagyon sokba kerül. Miközben kitöltöttük a jegyzőkönyvet, meg a hivatalos papirokat, a kis öreg folyamatosan mérgelődött, én meg dőltem a röhögéstől, mert a lengyel káromkodás valahogy így hangzott: k.r.va anyád. Ezt ismételtette hangosan, mit sem sejtve magyar jelentéséről.

Tanulságos volt az eset, hisz én már többször hagytam magára a hátizsákomat Japántól kezdve Mexikóig bárhol, amikor elmentem mosdóba. Csak most értettem meg, hogy a világ összes repülőterén ugyanez a protokoll és persze minden be van kamerázva.

Közben kiderült, több mint 2 óras késéssel indulunk, mert előző nap Isztambulban akkora vihar volt, hogy úszik a repülőtér, és egy gép se tudott felszállni. Ennek csak az lett a hátulütője, hogy a tervezett városlátogatás elmaradt. Lett volna 7 óra várakozási időnk a reptéren, ami pont elég arra, hogy bemenjünk metróval az óvárosba és vissza. Így viszont csak a parkolóig jutottunk el, ahol találtunk egy tenyérnyi zöld helyet és leültünk piknikezni. Aztán hosszú sorokat kellett kiállni, hogy visszajussunk a tranzitba. Feleslegesen igyekeztünk, nemsokára megtudtuk, az indiai gépnek is 2 óra késése lesz. Pedig ekkor már fáradtak voltunk, nagyon lemerített a reptéri nyüzsgés. Rengetegen vártunk a gépre, nem volt hely Napüdvözlözleteni, úgyhogy beértem a Bhasztrika légzőgyakorlattal – így is furcsán néztek rám az indiaiak.

A repülőn nem sikerült aludni, túl nagy volt a nyüzsgés, de tanultam valami akupunktúrás módszert, hogy hol kell nyomogatni a karom meg a lábam, hogy ne viseljen meg az időeltolódás. Jó lett volna valamit a meleg ellen is tanulni, mert ahogy kihurcolkodtunk a repülőtér kellemes légkondíjából, fejbe vert a 42 fokos párács hőség. Nem is beszélve a hatalmas tömegről. Még jó, hogy várt valaki. Még hozzá nem is akárhogy. Hatalmas virágfüzereket akasztott nyakunkba, melléje édességet és egy-egy üveg jéghideg vizet kaptunk. Vajon végig így fognak kényeztetni?

Varázslatos főváros

Rövid pihenő után a hotelben, elvitt a bérelt kisbusz városnézőbe. Nagyon kényelmes, ha az ide-

genvezető furikáztat a város egyik részéből a másikba, közben pedig sok érdekességet mesél. Milyen sok időbe és energiába került volna egyedül megtervezni az utat és tömegközlekedéssel (itt új értelmet nyer ez a szó) mindenhova eljutni. Az egyetlen hátránya a csoportos útnak az, hogy nem tudom kedvemre felfedezni a turisztikai látványosságokat. Hiába szerettem volna egy órát kóborolni Humájun mogul császár síremlékénél, minden kis zugba bebújni, mindent egyesével felfedezni; a parancs úgy hangzott, minderre csak húsz percünk van. Persze én azért próbálkoztam, de abból meg az lett, hogy az egész csoport rám várt. Közben ők se unatkoztak, mert találtak egy igazi kígyóbűvölőt, a hatalmas kobra hipnotizáltan táncolt, miközben gazdája csak leste, ki fog már végre fizetni neki. Láttunk egy érinthetlent is, aki a padlót súrolta, soványan, rongyosan, ráncosan; de hiába kérdeztem érdeklődve guide-unkat, azt válaszolta, Indiában már eltörölték a kasztrendszert, elméletileg a legalacsonyabb származásúból is lehet miniszter.

A következő látványosság a Kutub Minár, szintén világörökségi helyszín. A világ legmagasabb, téglából épült minaretje. Lelkesen másztam volna fel a 72,5 méteres toronyba, de kiderült, zárva van. Helyette egy másik különlegességet csodálhattunk meg: az eredeti dzsain szentélyből megmaradt vasoszlopot, mely valamilyen furcsa okból kifolyólag az elmúlt 1600 év alatt nem rozsdásodott meg. Ahogy mi az épületekben gyönyörködtünk, a sok színes indiai minket csodált. A bátrabbak közel jöttek sőt, még közös fotót is kértek. Nem értettük, mitől lettünk hirtelen ilyen érdekesek. Aztán elmagyarázta valaki, hogy ők is turisták, az ország távoli, eldugott vidékeiről érkeztek és még sose láttak európaiat. Így már szívesen pózoltunk vagy adtunk pacsit a kíváncsi kisgyerekeknek. Olyan kölyök is akadt, aki a kézfogásért hálából végig minket követett. Nem akart semmit, csak csodálta másságunkat.

Mi is folyamatosan csodáltuk a különbözőségeket. Legszembetűnőbb a szikh templom volt, ahová csak meztelen lábbal és betakart fejjel engedtek be. Én a tisztaságmaniámmal fel voltam készülve, ott lapult zsebemben egy vastag zokni plusz a kék mütös lábszák. Csakhogy kiderült, egyik sem elfogadható. Leellenőrzik, hogy semmi ne legyen a lábodon, sőt,

egy kis vizes árkon is át kell haladni, hogy biztosan tisztán lépj be a szent helyre. Nehezen barátkoztam a gondolattal, hogy belemászok egy olyan pocsolóba, ahol naponta több ezren mossák lábukat, úgyhogy egy óvatlan pillanatban átugrottam felette. De szemfüles idegenvezetőnk azonnal kiszúrt és visszaküldött. Nem volt más választásom, vagy legyőzöm európai agyam undorodását, vagy nem nézhetem meg a templomot. Még egyszer végigfutott fejemem, hogy a mezítlábas sose mosdó koldusok is itt tapicskolnak, de aztán beletörődtem sorsomba. Jobb átesni első nap a tűzkeresztségen.

És megérte a látvány, belülről is gyönyörű a Bangla Sahib. Rengetegen voltak, ezért vezetőnk csak pár percre engedélyezte, hogy leüljünk és magunkba szívjuk a szentély varázsát. Áhítatosan áramlott a tömeg, engem is megérintett a hely csöndje. Még ennél is meghatóbb volt a templom konyhája. Hatalmas üstökben főzték az önkéntesek a finomságokat, lévén a szikhek egyik legfontosabb tevékenysége a rászorulók etetése. Döbbenet hallgattam, hogy itt minden nap több mint 20.000 embernek adnak enni, nem kérdik, ki vagy, honnan jöttél, az egyetlen ami számít, éhes vagy-e. A szikhek nyitottak minden vallás felé, bárkit befogadnak. Lenne mit tanulni tőlük nekünk, európaiaknak. Csodálatraméltó volt a sok önkéntes, ahogy lelkesen és odaadással pucolta a zöldséget, mosogatott vagy takarított. Talán itt értettem meg, mi az, hogy szolgálat. Amikor valami jót teszel embertársaidért, úgy, hogy cserébe nem vársz el semmit. Enni adsz az éhezőnek, és a szemében csillogó hála a legnagyobb ajándék. Figyeltem, ahogy a szikhek főztek. Egyetlen unott arcot se láttam, senki se volt fáradt vagy rosszkedvű. Ugyanakkor precízen, profi módon, egymás keze alá dolgozva, hihetetlen sebességgel végezte mindenki saját feladatát. Kedvem lett volna beállni közéjük. De itt se lehetett időzni, mert szoros programunk következő pontja az elnöki rezidencia volt. Ami engem egyáltalán nem érdekelt, de már első nap rájöttem, hogy ez a kirándulás arról szól, hogy megtanulok alkalmazkodni. Nem volt könnyű.

Másnap hajnalban elhagytuk Delhit, de előtte átélhettük a központi vasútállomás véget nem érő nyüzsgését. Mintha csak reptéren lettünk volna, átvilágították csomagjainkat aztán minket is leelle-

nőriztek, nem olyan könnyű bejutni ide. Mindezt persze kigyózó sorok kiállításával, de hát ez hozzátartozik Indiához. Szájtátva figyeltem, ahogy a helybéliek utaznak. Hatalmas csomagokkal, rengeteg futkározó gyerekkel és lehetetlen segédeszközökkel, mint vízforraló vagy rizsfőző. Nem zavartatják magukat, leterítik pokrócukat, nekivetköznek és megfőzik a reggelit, amíg várják a vonatot. Az anyák megszoptatják kisdédjüket, az apák a sarokba kucorodva alszanak – van itt minden. Piros inges hordárok szaladnak fel s alá, fejükön óriási csomagokat egyensúlyozva, néha hajba kapva, hogy melyikük vigye a gazdag európai bőröndjét. Nagyon rámenősek tudnak lenni, de hozzánk nem mernek közelíteni, mert guide-unk ide is elkísért és szigorú pillantással tartja távol a hordárokat meg a koldusokat. Olyan, mintha végig burookban lennénk, minden városban vár az utazási iroda helyi kirendeltje és maximálisan gondoskodik rólunk.

Amritsarban is várt a kisbusz az állomáson, de hamar kiderült, a sofőr nem ismeri a várost, hosszú ideig keresgéltek szálláshelyünket, míg végül motoron érkezett az idegenvezető és elkalauszolt bennünket teljesen más irányba. Indiai viszonylatban luxus hotelekben laktunk, de európai szemmel nézve még a két csillagot sem érték el (ablak nélküli szobák, régi, megszürcült törülközők, rozsdás csapok, kétes tisztaságú vécék, lyukas ágynemű, stb). Minket ez nem zavart, mert olyan sűrű volt a program, hogy estére csak bedőltünk az ágyba. És mivel továbbra is 45 fok körül volt, a meleg vizes zuhany se hiányzott túlságosan.

Őrület a pakisztáni határon

Viszont rengeteg vizet ittunk, különösen, amikor két órán keresztül ültünk a tűző napon Wagah falucska szélén, ahol több mint 50 éve minden nap turisták ezrei nézik az indiai-pakisztáni határ őrsváltását. Nem olyan könnyű ide bejutni, szigorú szabályok vannak. Csak az útlevelünket és vízünket vihettük magunkkal, semmi mást. Kiálltuk a sort, megvolt az útlevelvizsgálat és a letapogatás is. Kiderült idegenvezetőnk nem jöhet velünk, mert a VIP részre szól jegyünk, ahová csak az európaiakat engedik be. Valamiért felsőbbrendű lényekként kezelték – fehér bőrünknek köszönhetően. Korláttal el voltunk zárva az indiai tömegtől és természetesen a

legjobb üölhelyet kaptuk, hogy láthassuk az őrségváltás minden mozzanatát. Hihetetlen látvány volt. Nyitásként gyerekek fogták a súlyos indiai zászlót és szaladtak vele előre s hátra. Aztán kakastarajos katonák meneteltek fel s alá. Közben a tömeg ujjongott, mintha csak focimérkőzésen lennének. Teli torokból üvöltöttek: Éljen India! Természetesen a másik oldalon ugyanaz ment csak ott Pakisztánt dicsőítették. Fura módon elkülönítették a nőket és férfiakat. Egykét bátrabb nő lement a térre táncolni, hamarosan többen is csatlakoztak hozzájuk. Igazi népünnepély kerekedett belőle. Hivatásos agitátor is volt, aki folyamatosan üvöltözött a hangosbeszélőbe. Voltak pillanatok, mikor úgy éreztem, bolondokházába csöppentem. És még csak ezután következett a java. Tarajos katonák sora vonult abszurdan szökdelve a határhoz, felfújt képpel és dühös mozdulatokkal közeledve az „ellenfélhez”. Pontos koreográfiát követve rúgtak egymás vagy a tömeg felé. A hangulat tetőfokára hágott, vadul üvöltözött mindenki. Kinyíltak a kapuk, körbetáncolták egymást a katonák, kezet fogtak majd végül leengedték zászlóikat. Mire lement a nap, a kapuk hangosan becsapódtak. Ekkor elindult a tömeg a kapuk felé mi meg alig bírtuk visszafojtani nevetésünket, mert mindenki nekiállt képeket készíteni. Mintha állatkertben lettünk volna, ahol a rács mögötti majmokat fotózzák. Csakhogy itt a rács túloldalán is fotósok voltak. Az indiaiak a pakisztániakat kapták lencsevégre, azok meg hevesen fényképezték az indiaiakat. Több mint egy órába került, hogy kiveredjük magunkat a tömegeből.

Csoda az Aranytemplomban

Sietnünk kellett, mert még hátra volt a nap fénypontja, az esti szertartás az Aranytemplomban. Néha jó úgy utazni, hogy semmit se tudunk a helyekről, mert annál nagyobb a meglepetés. Az Aranytemplom szépsége leírhatatlan. És valahogy az egész helynek van egy különleges varázsa, magával ragad, beszippant. Nem sokat olvastam előtte a szikh vallásról, mégis éreztem, hogy ez a hely szent. És ugyanezt láttam mindenkinek az arcán. Több ezer ember fordul meg naponta ebben a templomban, de mindenki csendben, áhítatosan és befelé fordulva teszi meg körútját. Először a medencét kell körbejárni, utána a tó kö-

zépén levő templomot, végül aki úgy érzi, meg is fürödhet. Mi csak a lábunkat dugtuk bele, idegenvezetőnk szerint ez a víz lemossa minden bűnünket.

És így megtisztulva mentünk a következő meglepetés helyszínére: a világ legnagyobb ingyen konyhájára. Méghozzá azért, hogy mi is megkóstoljuk az itt készült különleges ételt. Azt mondják, az édesanyád főzje a legfinomabb a világon, semmilyen luxusétterem nem tudja felülmúlni. Miért? Mert ő belefőzi a szeretetét is, azt, amit csak egy anya érezhet gyereke iránt. Ebben a templomban is hasonló lelkiállapotban készül az étel. Teljes odaadással és önzetlen szeretettel. Ezért lesz áldott itt minden. Ebben az ételben prána van, tiszta életenergia. Megilletődve láttunk neki vacsoránkhoz, ami valóban fantasztikus volt. Tömött sorokban ültünk a földön, tányérunkat finomabbnál finomabb fogásokkal töltötték meg a sorok között járkáló önkéntesek. Szenzációs logisztikával volt minden megszervezve, másképp nem is lehet megetetni a napi 100.000 éhes embert. Hogy lehet ennyi emberre főzni? Az én európai agyam ezt nem bírta felfogni. És mindezt adományból, odaadó szolgálattal. Hát van mit tanulnom tőlük...

Vacsora után megcsodáltuk a mosogató részleget meg a csapati készítőket. Döbbenet hallgattuk, hogy a templomnak van egy hatalmas kenyérsütő gépe, de csak nagy ünnepekkor használják, mert máskor olyan sok önkéntes szeretne dolgozni, hogy felesleges elővenni a masinát. A világ minden részéről sereglenek ide azok, akik önkéntes munkával, szolgálattal akarnak megtisztulni bűneiktől. Azt mondják ezen a szent helyen még az előző életek rossz karmájától is meg lehet szabadulni. Sokan ezért takarítják a templomot és környékét; aki meg úgy érzi valami nagyon nagy bűnt követett el, földön kúszva gyűjti tenyerébe a szemetet, port, szöszmöszt. Szájtátva néztem az idős asszonyt, aki a szoros sor közepén csúszva-mászva szinte talpunk alól kotorta fel a koszt. A látvány elindított bennem valamit. Szinte minden ok nélkül elkezdtek folyni a könnyeim. Eleinte csak lassan, aztán egyre hevesebben. Nem értettem, mitől van, próbáltam megállítani; aztán rájöttem, lehetetlen. Valami nagyon mélyről szakadt fel bennem. Nem tudtam, honnan jött, mi volt ez a hatalmas szomorúság, csak sírtam és sírtam, mintha sose akarnám

abbahagyni. Közben a tömeg sodort magával, de én nem láttam senkit és semmit. Nem tudnám megmondani, hogy milyen az Aranytemplom belülről, semmire sem emlékszem, magamon kívül voltam. Több órán keresztül sírtam, azt éreztem, nem akarok elmenni innen. Csak sírtam és ittam, meglepődve láttam, hogy már elfogyott mind a 3 liter vizem. Valami nagyon erős tisztulás ment végbe bennem, ilyet még sose tapasztaltam. Nem gondoltam volna, hogy lehet ennyit sírni. A zokogás hol felerősödött, hol alábbhagyott, nem tudtam uralkodni magamon.

Aztán leültem egy sarokba és megszűnt létezni tér és idő. Csak én voltam és a könnyeim. Mintha visszatértem volna valódi önvalómhoz, a lelkemhez, melytől oly messze voltam. A feneketlen szomorúság mélyén ekkor megjelent egy kicsiny kis lángocska. Az öröm fénye volt. És folyamatosan egyre nőtt. Elöntött a béke és a nyugalom. Nem voltam már senki és nem akartam semmit. Mintha megszűntem volna létezni. Csodálatos érzés volt. Csak végtelen hála és szeretet volt bennem, szinte lebegtem. Mintha eggyé válnék

a tömeggel, mindenkit meg tudtam volna ölelni magam körül. Úgy tűnt, mintha újra tiszta és ártatlan kisgyerekek lennék, aki rácsodálkozik a világra. Minden megváltozott körülöttem, minden ragyogott. Ekkor megállt előttem egy szikh család. Nagypapa, fiai, unokái mind engem bámultak. Más körülmények között lehet zavart volna, de hamar megértettem, ők most átérzik fájdalmamat, tudják, min megyek keresztül. Hosszú percekig csak néztük egymást és amit felfedeztem szemükben, azt nem lehet szavakba önteni. Vadidegen emberek voltak és mégis annyi szeretettel és elfogadással néztek rám, mintha családtagjuk lennék. Azt éreztem, láthatatlan huzalok kötik össze lelkünket, egy megmagyarázhatatlan kapcsolódás történt meg. Sugárzott a családfő tekintetéből a feltétel nélküli szeretet, némán megáldott, aztán ment is tovább. Nincsenek véletlenek, nekem akkor és ott meg kellett kapni ezt a hatalmas áldást. Éltre szóló élmény volt... Köszönöm, köszönöm, köszönöm.

Kedves Annamária

MKE arcképcsarnok

Méhes László Mátyás

Garay János: A méhecske

*Mibelyt jókor reggel felszikkadt a harmat,
A méhecske többé nem ismer nyugalmat.
Repdes ide s tova virágról virágra.
Majd a ligetbe száll, majd a rónaságra.
Megnéz figyelmesen minden virágkelyhet,
S örül, ha egy kis mézre valót lelhet.
Nem csügged, ha kevés méz van egy virágban
„Sok kicsi, sokra megy” – dúdolja magában.*

Egy rendező pályaudvar nagy orosz mozdonyának ablakában ültem, s elnéztem, hogy mit kezd magával egy kismacska a látszólag szorult helyzetében. Magasan egy párkányon kuporgott, de a párkány fölötti ablak zárva volt. Vagy leugrasz onnan és jó nagyot puffansz, vagy bizony ott éjszakázol gondoltam ma-

gamban, némileg kárörvendő módon. Kissé ferdén, kb. 2 méterrel feljebb volt egy másik ablak, mely nyitva volt. Az én számításaim szerint a macskának esélye sem volt oda felugrani. És mégis; nekifutás nélkül, helyből ugorva, egy pillanat és már fent is volt azon a párkányon. Én a nagy mozdony vezetője, csak irultam-pirultam magamban. Egy semmirevaló, közönséges házi macska csak úgy könnyedén megszegyenített. Kamasz koromban, amikor még „nagyon ment” nekem az atlétika, akkor sikerült 80-100 cm súlypont emelkedést ugranom. Ez az akkori magasságomhoz (160 cm) képest, 180 cm lécs-magasságot jelentett. Ez a macska a saját testmagasságának többszörösét ugrotta meg – helyből, nekifutás nélkül.

Hasonló módon ejt ámulatba a Kárpátaljáról, Ungvárról áttelepült Méhes László egyesületi tagtársunk, becenevén Méhecske. Színes egyéniség, helye van a Kárpáti Lapok Arcképcsarnokában.

Nem tudom a napját, nem tudom az évét, mikor találkoztam először Méhecskével. Egyszer csak közöttünk volt. Én leginkább a hargitai sítáborainkban találkoztam vele. A társaságunkban leginkább ő vitte a szót. Engem mindig Münchhausen báróra vagy Hány Jánosra emlékeztetett. Általában hallgatásba merülten és kételkedéssel fogadtam színes történeteit, amelyeket hittem is, nem is.

Az interjú elkészítéséhez az MKE szokásos klubestjére adtunk randevút egymásnak, a Mountex boulder klubba. Nem akartam túl korán érkezni, a munkahelyemen tettem-vettem még valamit, végül még egy kicsit el is késtem. Amikor megérkeztem, Méhecske már várt engem. Szinte megdöbbenett, ahogy fogadott. „Tanár úr, én készültem!” Régi fekete-fehér fotók, megsárgult újságok, cirillbetűs kiadványok halma az asztalon. Átvészelték a szovjet 60-as, 70-es és 80-as éveket Kárpátalján. A megismételhetetlen dokumentumok kézbe vételekor szinte reszketett a kezem.

Az időnk kevés, Méhecske kezében a drága relikviák, már mondaná is a magáét, de leintem. Először is arra vagyok kíváncsi, hogyan talált ránk, a Magyarországi Kárpát Egyesületre?

Méhes László: Jeszenszky Géza, mint külügyminiszter járt Ungváron. Akkor mutattak be neki. Mivel

ő is imád síelni és én is, ő is szereti a természetet és én is sokat barangoltam a Kárpátokban – még ma is aktívan – hamar szót értettünk egymással. Legközelebb 2006-ban futottunk össze Börzsönyben, a Nagy Hideg-hegyen, amikor is Géza bemutatott a Magyarországi Kárpát Egyesület sícsapatának, ettől kezdve velük kezdtem járni a Börzsönybe. Később Géza meghívott az egyesület Mátrában tartott közgyűlésére. Beléptem az MKE-be tagnak. Hamarosan Vámos Laci, Pestkönyéki Kárpát Egyesület elnöke felkért, hogy legyek segítségére az MKE 135. jubileumi, Kárpátalján rendezendő rendezvénysorozatának szervezésében és a gerinctúrák vezetésében, amit én örömmel elvállaltam.

M.J.: Most térjünk rá a kezdetekre. Tudod, engem érdekel a „kezdetben vala...”. Hogyan és mikor kezdődött a turista-hegymászó pályafutásod?

Méhecske: 16 évesen kezdtem dolgozni az Ungvári Háztartási Vegyszergyárban. 18 évig dolgoztam abban a gyárban. Annak a gyárnak Neumann István, Pista bácsi volt az igazgatója. Ő vezette a gyár turista szakosztályát is, mint sportember, lelkes turista. Legelső túráim 1962. október 20-án volt az Ung völgyében. Nézd, itt a dátum a fotó hátoldalán. Ez a fotó még Smena fényképezőgéppel készült. Két évvel a belépésem után Pista bácsi már rám bízta a turista szakosztály, Kárpátalja egyik legnagyobb turista szakosztálya vezetését.

A gyárban, mint kőműves tanonc kezdtem dolgozni és a Beruházási Osztály vezető mérnökeként szólítottak el onnan. 1980-ban átvezényeltek az Ungvári Állami Iparcikk Kereskedelmi Vállalathoz építésvezetőnek. Dolgoztam és levelező szakon végeztem el a főiskolát. 1988-ban társadalmi munkában elvállaltam az Ungvártól 95 kilométerre lévő, az Uzsoki-hágóban működő sítelep vezetését. Én lettem ott az elnök-igazgató. Amikor odakerültem, három felvonó működött. Az én igazgatóságom ideje alatt további hatot építettünk. A sítelepet 40 klubtaggal működtettem. Gyermekek sítáborokat szerveztem. Az Ung-völgyi gyerekek sítáborára külön vonatot kellett szerveznem. 500 gyerek jött el.

1964-ben a Técső melletti kis erdőben egy tehén alatt „megnyíltott a föld”. Egy harminc méter mély üregbe zuhant be. A Vegyszergyár szakosztályát vezetve, elsőként ereszkedtem be az újonnan felfedezett

Bal oldalon Neumann István, középen Méhes László

barlangba. A gyönyörű cseppköves barlangot, természetvédelmi okokra hivatkozva, azóta bezárták.

1964-ben (Neumann) Pista bácsival (a gyár igazgatójával), és még egy társammal részt vehettem életem első Kárpát-koszorú túráján. Tíz nap alatt 380 km-t gyalogoltunk hazai tájakon, a Máramarosi-havasokban Rahótól az Uzsoki-hágóig. Az ismétlésére 1972-ben kerülhetett sor. Akkor heten teljesítettük a távot. 1979-ben harmadszor is nekirugaszkodtam Kárpátalja leghosszabb túra útvonalának, nagy boldogságomra az akkor hét éves kis fiammal.

1973/74 telén a Róna-havason túrásizós tanfolyamot vezettem. Érdekesége, hogy amikor sítúrátunk, az akkor egyéves gyermekem végig a hátizsákomban utazott a hátamon.

Időközben elvégeztem a téli-nyári túravezetői tanfolyamot és a hegyimentői tanfolyamot is.

Minden hétvégén túráztunk Pista bácsival. Pista bácsi legalább annyira megszállottja volt a túrázásnak, mint Jeszenszky Géza a síelésnek. Pista bácsi még a lánya lakodalmára sem ment el. Örömmel nyugtázta, hogy a frigy annak rendje-módja szerint megkötetett, több dolga nem lévén e téren, ment az erdőre, ment serényen. Szólították a hegyek.

M.J.: Hogyan kerültél Magyarországra?

Méhecske: 1991-ben települtünk át.

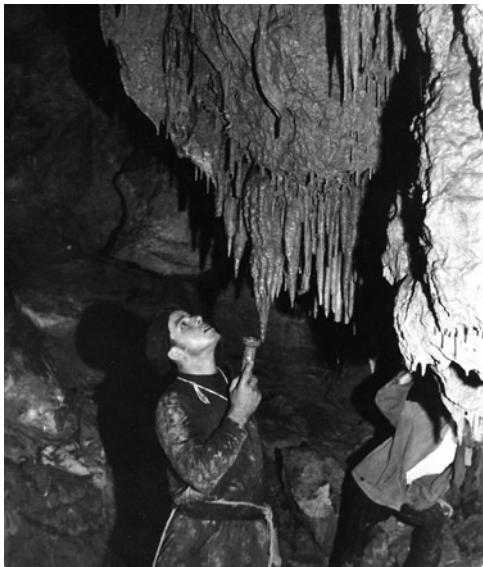
M.J.: Csak úgy áttelepültetek? Ungváron minden megvolt, magas beosztásod a gyárban, ahol dolgoztál, elnök-igazgatói pozíció az uzsoki sítelepen,

tulajdonosi, egyben igazgatói státusz az általad alapított Ökológiai Szervezetnél, elnöki szerepkör az Ungvári Magyar Iskola Szülői Bizottságában. Nevedhez fűződik az iskola kibővítése. Időközben a KMKSZ (Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség) ungvári alelnöke is lettél, vagyonkád, nagy könyvtárad volt már, barátok vettek körül, jelentős „kapcsolati tőkére” téttel szert és még sok szálon kötődött ahhoz a földhöz, melybe erősen, melyen beleyökerezteél.

Méhecske: Erről nem igazán szeretnék beszélni.

M.J.: No, de csak elmondod?

Méhecske: Arról van szó, hogy egyrészt a fiam miatt (is) el kellett jönnünk Ungvárról. Ő akkor volt másodéves a főiskolán. Sok más kárpátaljai magyarral együtt ő is megkapta a „sasbehívót”, behívóparancsot. Alig tudtuk kimenteni a sorból és Kárpátaljáról. Akik bevonultak, azok közül sokan a

1964-ben a Técső melletti kis erdőben egy tehén alatt „megnyílt a föld”. Egy harminc méter mély üregbe zuhant be. A Vegyszergyár szakosztályát vezetve, elsőként ereszkedtem be az újonnan felfedezett barlangba. A gyönyörű cseppköves barlangot, természetvédelmi okokra hivatkozva, azóta bezárták.

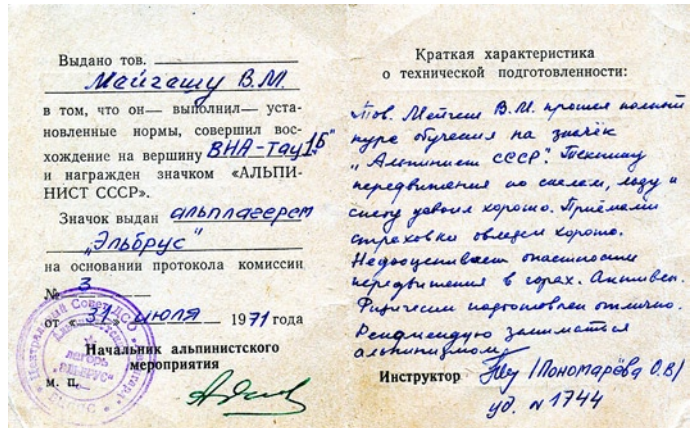
háborúba vesztek. A fiam Debrecenben folytatta a tanulmányait.

Másrészt veszélyesen felizzott a talaj az én lábam alatt is, a Ferenczy Béni alkotta Petőfi szobor felállításá miatt. A szobrot a Magyar Köztársaság ajándékozta Ungvárnak. Tevékenyen részt vettem a szobor felállításában. Petőfi szobra a jóval korábban el-távolított Sztálin szobor helyére került. Az 1990. szeptember 29-i szoboravatásra meghívtuk Magyarországi akkori köztársasági elnökét, Göncz Árpádot. A repülőtéri fogadáson, kijátszot-tam a biztonsági örköt és sajátos módon, méltóképpen fogadtuk az Elnököt, sok gyermek és egy reverendába öltözött katolikus (magyar) pap, Ágoston atya köszöntésével. Az ukrán hatóságoknak ez a nem várt esemény enyhén szólva nem esett jól. A protokolláris vendégfogadók azonnal távoztak a helyszínről, később fejek hulltak. Az avató ünnepségen Göncz Árpád a Magyar Köztársaság elnöke mellett Leonyid Kravcsuk az ukrán parlament elnöke, 1991-94 között Ukrajna elnöke is beszédet mondott. A rendet a magyar iskola felső tagozatos diákjaival tartottam fent.

Azzal, hogy áttelepültem az anyaországba, Kárpát-aljával és a régi barátaimmal nem szüntettem meg a kapcsolataimat. Egy évig még (1992-ig) a csorbai sítelep igazgatója maradtam. Magyarországon létrehoztam a Kárpát ÉPKER ukrán-magyar vegyesvállalatot. Azó-ta ennek a cégnek vagyok a tulajdonos-igazgatója.

M.J.: Most légy szíves, meséld arról, hogy hogyan is volt azzal a Dayka Gábor szobor helyreállítással!

Méhecske írógéppel írt papírok között kutat. A riport készítésekor félúton, mélyen a gondolataink-ba merültünk. Értékes relikviák között kotorászott kezünk, egyre homályosuló távlatokban kutattuk a múltat. Olyan kép kezdett kibontakozni bennem Méhecskéről, mely a korábbi hitetlenkedő hozzáál-lásomat csodálkozó tiszteletre váltotta. Nagyon oda kellett figyelnem, hogy lehetőleg minden fontos új

Méhes László Mátyás befejezte a „Sovjet Szocialista Szövetségi Köztársaság Alpinistája” tanfolyam teljes kurzusát. A havon, jégen és sziklán való mászás technikáját jól elsajátította. A biztosítási technikát jól alkalmazza. Alábecsüli a hegymászásban rejlő veszélyeket. Fizikailag kitűnően felkészült. Ajánlom az alpinizmussal (hegymászással) való foglalkozását.

Hegymászó oktató: XY. (Ponomarova O. B.)
Igazolvány száma: 1744. Kiállításának dátuma: 1971. január 31.

információt megjegyeztek róla. S ekkor a klubban gyülekezni kezdtek az egyesületünk tagjai, barátaink. Az egyik tagtársunk azonnal a régi fotókra vetette magát. Igyekeztünk megértetni vele, hogy még nem jött el az ő ideje. Sebaj, ő turkált tovább... Pedig jó lett volna továbbra is 100%-osan Méhecske szavaira figyelni. Ez egy szappanbuborék, elég egy óvatlan mozdulat és szétbukkan. Talán soha vissza nem tér ez a Méhecskéről kialakulóban lévő színes kép.

„Vigyázz.

Ez a nagy pillanat.

Egy ember jön feléd, bemutatkozik, már tárja kezét, most lát legelőször, rád néz

s elviszi majd az arcod, a hangod s őrzi.

Lélek csak az ember a többi emberek lelkében,

törekény gondolatokból faragott, száztitkú, halovány emlék, mely néha a fellegekig magasul...”

(Kosztolányi Dezső: Vigyázz, ez egy nagy pillanat!)

Szerencsére a Dayka Gábor szobrának helyreállítási kálváriáját Méhecskétől már hallottam egyszer a Hazajáró Egylet zászlóbontó rendezvényén, amikor a munkácsi barátunknak, Popovics Bélának mesélte. Akkor a szememben még Münchhausen báró mesélte kalandjait, nem nagyon figyeltem. De hát az ismétlés a tudás anyja, most ráadásul kivágott, megsárgult újságcikkkel dokumentálva.

Méhecske: Szamovolszky Ödön faragta Dayka Gábor tanár és költő szobrát. 1909-től 1944. októberéig, az oroszok Kárpátaljára való bevonulásáig az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth-gimnázium előtt állott. Trianon után a csehek nem bántották, de 1994-ben a szovjet-orosz csapatok, akik minden magyar szoborban valami fasiszta elemet véltek látni, ledöntötték, majd megrongálva a kőtalapzat mellett hagyták. A gimnázium főpedellusa, a diákok szeretett Féka bácsija, aki az épület alagsorában lakott, éjszaka elásta az udvaron, hogy több baja ne essék. Ha belegondolunk, akkor e bátor cselekedet nem volt kis munka, hiszen a carrarai márványból faragott szobor több mázsát (tonnát) nyomott. Visszaemlésekor daru segítségével volt szükség. Az öreg Féka János „bár a szekér állni látszik, az idő szalad”, tett egy próbát a szobor visszaállítására, de „rossz helyen kopogtatott”, hiszen a területi pártbizottság ideológiai titkárához, Povh elvtárshoz fordult. Meg is lett az eredménye a (természetesen sikertelen) kísérletnek. Ettől fogva a szegény pedellus a KGB látóterébe került... Féka bácsi halálos ágyán adta tovább a szobor titkát. A szobor eredeti helyére való visszaállítása amúgy is reménytelen kísérlet volt a szovjet időkben, mert a talapzatot akkoriban Lenin szobra foglalta el. A Dayka szobrot azonban kiásták. Szegény Dayka Gábor egy ládába került, és a várudvaron hevert sokáig.

Én, mint az Ökológia Szövetkezet ügyvezetője, tudomást szereztem a várudvar egyik eldugott szegletében jobb időkre váró szoborról, megkerestem és megvizsgáltam. Isteni csoda, hogy bár a teste kettérepedt, a feje sértetlenül egyben maradt. A szobor restaurálásához segítséget, bátor vállalkozót kerestem Ungváron, majd Kárpátalján. Nem találtam. Ezért eljöttem Budapestre és felkerestem a Szépművészeti Múzeum igazgatóját. Gyorsan összehívtott egy konzíliumot, melynek tagja volt Finta

Sándor szobrászművész. Finta művész úr és egyik kollégája elutaztak Ungvárra és bravúros módon, két nap alatt restaurálták, helyreállították a szobrot. Az egykori Drugeth Gimnázium épületében most az Ungvári Egyetem Vegytani kara működik. Igyekeztem az egyetem rektorát megnyerni a Dayka szobor visszaállítására, de kísérletem eleve reménytelen volt a magyarellenes közegben. Ezért a város első emberéhez, Emil Landovszkij polgármesterhez fordultam. A választások közeledtével sarokba tudtam szorítani. Ő hozzájárult a szobor visszaállításához oly módon, hogy azt a helyet, ahol a talapzat állt, kivette az egyetem kezeléséből a város javára. Így az egyetem már nem szólhatott bele, bár enyhén szólva, később

Dayka Gábor (1769-1796)

Szegény családból származott. Apja szabómester volt, aki nagyon korán meghalt. Iskoláit Miskolcon kezdte, ahol tanárai felfigyeltek a jó eszű gyerekre és felvették az egri papneveldebe, ahonnan Kassára, majd Pestre került. Kiváló nyelvérzéke volt. Latinul, görögül, németül és olaszul is írt verseket. Franciából fordított. Tudott szlovákul és héberül, értett angolul is. 1790-ben Ovidius fordítása nyomán, barátságot kötött Kazinczy Ferencsel. Megismerkedett a felvilágosodás eszméivel. Nem sokkal pappá szentelése előtt kilépett a rendből, miután egy prédikációja miatt összeütközésbe került feletteseivel, akik eretnokséggel vádolták. Löcsén helyezkedett el a katolikus gimnázium tanáraként. A városban ismerkedett meg Reich Zsuzsannával, akit feleségül vett. A pár 1795-ben Ungvárra költözött, ahol Dayka 1796-ban tüdőbajban hal meg. Műveit barátja és tisztelője, Kazinczy gyűjtötte össze és rendezte sajtó alá. Verseskötete 1813-ban jelent meg. Csokonai Vitéz Mihály által is sokra tartott költő volt, aki a felvilágosodás eszméitől áthatott, szentimentális verseket alkotott. Mestere volt a természet festésének, a külső természet és a belső világ összehangolásának.”

(Az adatok szerkesztve a Wikipédiából, a szabad enciklopédiából valók.)

nagyon „duzzogott”. Ekkor már Budapesten éltem, onnan irányítottam a történéseket, de személyesen vezényeltem le a szobor daruval történő visszahelyezését eredeti helyére. Az avatásra 1994. április 16-án került sor.

M.J.: Erről a Kárpáti Igaz Szó 2008. május 10-i számában így olvastam: „A régi rendszer bukása kellett hozzá, hogy a magyar társadalom összefogásával (a Dayka Gábor szobor) restauráltan a helyére kerülhessen, még hozzá az eredeti helyére. Addigra már Lenin – ahogy mondani szokás: – vette a kalapját és odébbállt (mellesleg csak sapkát hordott).

Dayka Gábor szobra az egykori Drugeth Gimnázium előtt áll. Ma az Ungvári Egyetem vegytani kara van az épületben. »És most milyen jó elmenni a carrarai márványból kifaragott szobor előtt! Ilyenkor szinte kedvem támad, hogy mint régen, emlékbeli diáksapkámhoz emeljem a kezem, és megint így köszöntsem: „Szébb jövőt, tanár úr!”« (Balla László, egykori gimnáziumi diák)

M.J.: Hát igen. Ahogy a prédikátor, bölcs Salamon mondta volt valamikor:

„Mindennek rendelt ideje van és ideje van az ég alatt minden akaratnak...

Ideje van a kövek elhányásának és ideje a kövek egybegyűjtésének...”

M.J.: Úgy tűnik, hogy a túrázásokon, a sielésen túl, „menő” építőipari vállalkozó voltál, aki megengedhette magának, hogy a Köz-nek is adakozzon szóval, tettel, cselekedettel és anyagiakkal. Jelentős mértékben kivetted a részed a közügyekből.

Kezembe adtad a Kárpáti Igaz Szó 1990. november 27-i számát. A címlapon két felszólítás is megütötte a szememet.

A fejlécen ez áll:

„Világ proletárjai egyesüljete!”

Alatta középen:

„Ne legyen bosszú a szívekben!”

Avagy: „Alapkövetéti gyászgyűlés a Szolyván létesülő emlékparkban.”

(Bizonyára Sztálin katonáinak 1944. őszén is a világproletárok egyesítése volt célja...– tömegsírrokban.)

A Kárpáti Lapok nem a legalkalmasabb fórum arra, hogy politikai témákkal foglalkozzon, történelmi sebeket nyalogasson. De az egykori szolvai gyűjtőtáborba elhurcolt 40.000 magyar és többi szlovák, német, ruszin férfi lakosság története kimondhatatlanul megrázó, szomorú történelmi tény. Meg kell említeni! Emlékezni és emlékeztetni kell rá! Az alakító letéti ünnepségen készült fotó szerint, ott állsz Te is az ünnepi dobogón „nagy emberek” társaságában középen. Te már megtetted a magadét.

Mivel jól ismered Ungvár és Kárpátalja közelmúltját, jelenét – Ungvár mai arculatának kialakításában alaposan kivetted a részed – úgy gondolom, jó lenne a tudásodat közkinccsé tenni, egy helyi idegenvezetéssel a Magyarországi Kárpát Egyesület közönségével megosztani. Jó lenne pl. jövő tavaszi, az iskolai tanítási szünetben egy 4-5 napos körtúrát szervezni Ungvár, Munkács, a sokszor megrongált Verecke emlékmű és Szolyva meglátogatására, jómagad és Popovics Béla idegenvezetésével.

Méhecske: Az jó lenne. Egyben meglátogathatnánk az Uzsoki-hágóban működött sítelepet, aminek egykor az igazgatója voltam.

M.J.: De jó lenne mindent-mindent meglátogatni! Csak hát, a kevés időnk jól kell tudni beosztani. Majd meglátjuk, hogy a kora tavaszi szünidőben mire jut idő. Egyelőre, illesszük be az MKE túra programjai sorába. Jövőre, nagyon sok dolgunk lesz.

Itt van az asztalon rengeteg fotó, újságcikk, kézzel és géppel írt mindenféle levél. Egy küzdelmes élet gazdag, vidám és szomorú emlékekkel teli termése. Először is rendezni kellene, másrészt lesz-e olyan valaki, aki majd gondját viseli, esetleg valamilyen formában közkinccsé teszi?

Méhecske: Talán az egyik fiam.

M.J.: Úgy legyen! A március végi kárpátaljai kiwandulást ne feledd!

Mályi József

*Lektorálta, a szöveget javította:
Ábrám Zsuzsa – köszönet érte.*

*A Duna
Belgrádtól –
Dunatölgyesig*

